FUMO
Omgevingsdienst Fryslân

Ontwerpbegroting 2026

Juli 2025

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen

- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's

- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen

- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026

- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

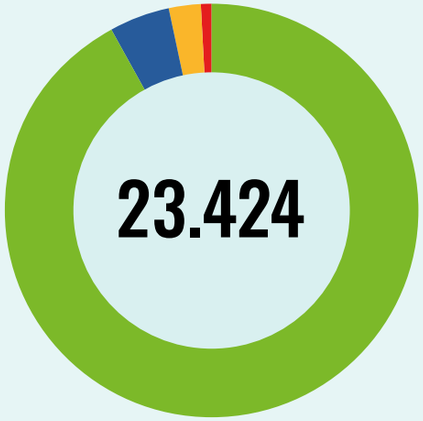
Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

In één oogopslag

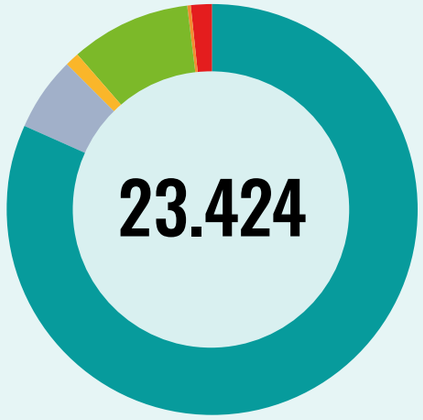
Totale baten

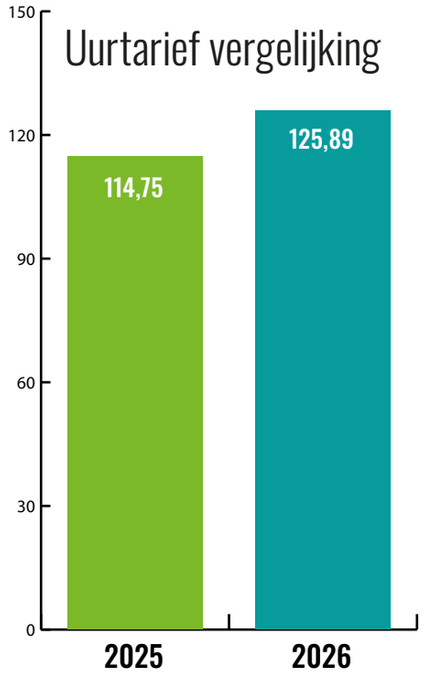
- Deelnemersbijdrage
- SPUK baten
- Financiële baten
- Overige baten

Totale lasten

- Personeelskosten
- Overige personeelskosten
- Kapitaallasten
- Bedrijfsvoeringskosten
- Onvoorzien
- Ontwikkelkosten

21,5 mln

Deelnemersbijdrage

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen

- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's

- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen

- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026

- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Managementsamenvatting

Voor u ligt de (ontwerp)begroting 2026 en de meerjarenbegroting tot en met 2030 van de FUMO. Omdat wij de leesbaarheid van onze Planning & Control (P&C) stukken willen verbeteren, ziet deze (ontwerp)begroting er anders uit dan die van voorgaande jaren. We kozen voor een nieuwe look en feel, voegden programma's samen en maakten de teksten toegankelijker. We hebben hiermee bij het maken van deze (ontwerp)begroting voor 2026 een start gemaakt en dit is het resultaat.

De nadruk bij deze (ontwerp)begroting ligt op de bezuinigingen die zijn doorgevoerd en de uitzettingen. Dit naar aanleiding van de geamendeerde kadernota 2026-2030. We streven ernaar om meer output-gestuurde informatie te verzamelen en op te nemen in de (ontwerp)begroting. Hiermee beginnen we in de versie voor 2027.

Inzet op besparing

De FUMO ontving op 11 juli 2024 een brief van de Vereniging van Friese Gemeenten. Hierin vroeg zij ons een bijdrage te leveren aan de financiële opgaven waarmee deelnemers te maken krijgen in het begrotingsjaar 2026. Dit verzoek is opgepakt door een ambtelijke en bestuurlijke werkgroep en uitgewerkt in diverse scenario's, die allen leiden tot structurele besparingen voor de gemeentelijke deelnemers.

Met het gekozen bezuinigingsscenario besparen we structureel € 865.000 per jaar. Deze wordt gerealiseerd door het percentage hercontroles te verlagen, dubbelingen in de begroting bij vergunningactualisaties te schrappen, de omvang van de bodemtaken aan te passen, uren voor handhaving te reduceren en diverse efficiëntiemaatregelen door te voeren. De maatregelen zijn echter niet zonder risico's. Zo is er een kans dat het naleefgedrag verslechtert als we minder hercontroles uitvoeren. De impact en waarschijnlijkheid van deze risico's lijken echter beperkt, vandaar de keuze voor deze maatregelen en de structurele besparing van € 865.000 per jaar.

Voorafgaand aan het opstellen van de ontwerpbegroting 2026 is de kadernota 2026-2030 behandeld tijdens de vergadering van het algemeen bestuur op 10 april 2025. Het algemeen bestuur heeft besloten de kadernota 2026-2030 niet vast te stellen en in plaats daarvan een amendement in te dienen. In dit amendement is onder andere gevraagd om in de ontwerpbegroting 2026 alleen ontwikkelingen op te nemen die voldoen aan de criteria onuitstelbaar, onontkoombaar en onvermijdbaar. Dit heeft er toe geleid dat we voor de ontwikkelingen rondom energie (€ 115.000) en ketentoezicht (€ 200.000) voor het jaar 2026 een (waarschijnlijke) alternatieve oplossing hebben gevonden. Deze ontwikkelingen worden indien nodig structureel opgenomen in het begrotingsjaar 2027.

Op basis van het aangenomen amendement tijdens de vergadering van het Algemeen Bestuur op 10 juli 2025 zijn naast de posten van directiesecretaris, strategische communicatie, strategisch accountmanagement en de kosten voor het vakoverleg, ook de posten voor facilitair en huisvesting, de arbeidsmarktbenadering, de bedrijfsjurist/WOO-coördinator, de adviseur Omgevingswet en de Specialistische milieuthema's (ZZS en Circulaire Economie) geschrapt. Deze posten worden meegenomen in het onderzoek naar een toekomstbestendige en robuuste organisatie. Dit kan eventueel leiden tot een wijziging van de begroting 2026.

Interbestuurlijk programma vergunningverlening, toezicht en handhaving

De commissie Van Aartsen gaf in haar rapport (maart 2021) tien aanbevelingen om het VTH-stelsel te versterken. Van 2022 tot en met 2024 is een vervolg gegeven aan de aanbevelingen binnen het Interbestuurlijk programma vergunningverlening, toezicht en handhaving (IBP VTH). Het IBP VTH is inmiddels afgerond en de opvolging ligt bij de koepelorganisaties VNG, IPO, de ministeries Infrastructuur en Waterstaat en Justitie en Veiligheid, de Omgevingsdienst NL en de individuele omgevingsdiensten.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

In het kader van het Interbestuurlijk Programma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (IBP VTH) zijn de afgelopen twee jaar diverse producten ontwikkeld, waaronder robuustheidscriteria die als randvoorwaarde gelden voor het functioneren van omgevingsdiensten. Deze criteria zijn bepalend voor het kunnen leveren van de gevraagde kwaliteit en vormen daarmee het meest impactvolle onderdeel van het programma. Omgevingsdiensten hebben tot 1 april 2026 de gelegenheid om aantoonbaar aan deze criteria te voldoen. Dit vraagt om gerichte inspanningen en mogelijk aanvullende maatregelen om tijdig te voldoen aan de gestelde eisen.

Het voldoen aan de aanbevelingen van Van Aartsen vraagt om concrete acties en heeft impact op de afdelingen Toezicht en Handhaving en Vergunningverlening en Specialistisch Advies en daarmee ook op de afdeling Bedrijfsvoering. De ondersteunende functies moeten in zekere mate meegroeien om de effectiviteit en continuïteit van het primaire proces te waarborgen.

Met de Omgevingswet is de FUMO weliswaar uitgegroeid in het primaire proces, maar niet als het gaat om bedrijfsvoering. Het IBP VTH verhoogt de eisen aan professionalisering met betere sturing en meer outcome-gerichte rapportages. Zonder groei van de ondersteunende functies ontstaan mogelijk knelpunten in onze robuustheid en bij de implementatie van de eindproducten van het Interbestuurlijk Programma: het mandaat, de financieringssystematiek, horizontale verantwoording, regionale beleidscyclus en de implementatie van een uniforme inrichting van een zaaksysteem. Door de aangescherpte eisen van het toetsingskader voor de opleidingseisen is, om aan de gestelde criteria te voldoen, het opleidingsbudget verhoogd met € 190.000.

Ontwikkelingen bedrijfsvoering

Ten aanzien van de nieuwe ontwikkelingen en wettelijke eisen die de afgelopen jaren op ons afkwamen, hebben we met name geïnvesteerd in de primaire afdelingen, bijvoorbeeld in verband met de invoering van de Omgevingswet. Binnen de afdeling Bedrijfsvoering zijn de meeste veranderingen tot nu toe grotendeels opgevangen met bestaande budgetten en formatie. Nu er steeds meer eisen worden gesteld, worden we geconfronteerd met de nadelige effecten hiervan. De complexer wordende wetgeving zorgde bovendien voor een verzwaring van werkzaamheden. Zo leiden de Wet open overheid (Woo) en de Wet Politiegegevens (WPG) niet alleen tot de implementatie van nieuw beleid binnen de bedrijfsvoering, maar vragen ze ook structureel om extra inzet van de afdeling.

Doordat bestaande collega's de nieuwe werkzaamheden hebben opgepakt, kregen zij er extra werk bij naast hun reguliere werkzaamheden. De overbelasting die zij hierdoor ervaren, heeft een negatieve invloed op de kwaliteit van hun reguliere werkzaamheden. Daarom is het noodzakelijk om te investeren in enkele nieuwe functies voor een robuustere afdeling Bedrijfsvoering, o.a. op facilitair en huisvesting, functioneel beheer, bedrijfsjurist/ WOO en een adviseur Omgevingswet. Gegeven het ravijnjaar voor gemeenten en de bezuinigingen die daarvoor getroffen moeten worden, gaat in 2026 alleen de investering voor functioneel beheer door. De overige investeringen worden, zoals besloten in het Algemeen Bestuur op 10 juli 2025, geschrapt en meegenomen in het onderzoek naar een toekomstbestendige en robuuste organisatie. Dit kan eventueel leiden tot een wijziging van de begroting 2026. Deze investeringen hebben als doel primaire processen beter te kunnen ondersteunen zodat voldaan kan worden aan de robuustheidscriteria uit het voormalige IBP VTH, de juiste uitvoering van het VTH-beleid te borgen, de kwaliteit van werkprocessen te verhogen en een hogere tevredenheid onder deelnemers te realiseren. We doen dit door meerdere

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

ontbrekende functies aan de afdeling Bedrijfsvoering toe te voegen en door:

- ✓ onze missie en visie te vertalen naar richting en regie;
- ✓ sturing, processen en informatievoorziening te professionaliseren;
- ✓ te investeren in leiderschap, cultuur en medewerkers.

Zo werken we toe naar een robuuste organisatie die tegen een stootje kan, koersvast is in onzekere tijden en die stevig staat in haar uitvoering.

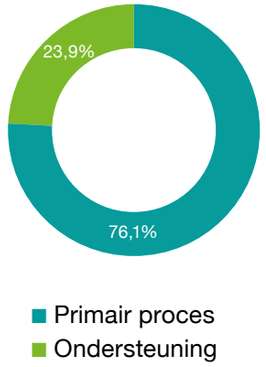
Financieel

De totale omvang van de begroting van de FUMO neemt in 2026 toe met € 1,2 mln (5,6%). Voor de gemeentelijke deelnemers daalt de bijdrage met 0.2%. We voldoen hiermee aan de kaders die zijn opgenomen in het amendement dat tijdens de vergadering van het algemeen bestuur d.d. 10 april 2025 aangenomen is. Voor de loon- en prijsindexatie volgen we de verwachting van het Centraal Plan Bureau (CPB). Het gewogen gemiddelde van de indexering bedraagt 4.68 procent.

De deelnemersbijdrage stijgt ten opzichte van 2025 met € 1,7 miljoen. € 1,2 mln (5,9%). We zien een verschil tussen de mutatie van de gemeentelijke bijdrage (-0,2 %) en de provinciale bijdrage (20,7%). Dit komt enerzijds door een demping van uitzettingen bij gemeentelijke deelnemers door de ingeboekte bezuinigingen en anderzijds doordat de provincie extra taken heeft ingebracht (6.000 uur) en de stijging van het uurtarief als gevolg van de bezuinigingen.

FTE

Afdeling	Begrote formatie
Primair proces	136,86
Ondersteuning	42,97
Totaal FUMO	**179,83**

OMSCHRIJVING (€ X1.000)	2025 BEGROTING	2026 BEGROTING		MUTATIE
Totale baten	**22.183**	**23.424**	**1.241**	**5,6%**
Deelnemersbijdragen	**20.347**	**21.541**	**1.195**	**5,9%**
Gemeenten	14.405	14.382	-23	-0,2%
Provincie	5.895	7.112	1.217	20,7%
Wetterskip	47	47	0	0,0%
Specifieke uitkeringen	**656**	**614**	**-42**	**-6,5%**
Financiële baten	**150**	**150**	**0**	**0,0%**
Overige baten	**1.030**	**1.119**	**89**	**8,7%**
Totale lasten	**22.183**	**23.424**	**1.241**	**5,6%**
Personeelskosten	**18.426**	**19.160**	**734**	**4,0%**
Primair proces	13.299	13.518	219	1,6%
Overhead	4.365	4.813	449	10,3%
DVO's	762	828	66	8,7%
Overige personeelskosten	**1.140**	**1.383**	**243**	**21,4%**
Kapitaallasten	**214**	**240**	**25**	**11,7%**
Bedrijfsvoeringskosten	**1.857**	**2.189**	**332**	**17,9%**
ICT-kosten	593	824	231	39,1%
Huisvestingskosten	720	732	12	1,6%
Overige bedrijfsvoeringskosten	545	633	89	16,3%
Onvoorzien	**104**	**105**	**2**	**1,6%**
Ontwikkelkosten	**367**	**272**	**-94**	**-25,7%**
Implementatie omgevingswet	**75**	**75**	**0**	**0,0%**

Tabel 1: exploitatiebegroting

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

2

De bestuurlijke behandeling

In onderstaand overzicht ziet u de afgesproken P&C cyclus 2025, waar de ontwerpbegroting 2026 deel van uitmaakt.

Januari

Februari
13 februari: verzending concept kadernota 2026-2030

Maart
DB 20 maart: Kadernota

April
AB 10 april: Kadernota 2026-2030
Voor 30 april: Verzending voorlopige jaarstukken
Verzending kaders ontwerpbegroting 2026

Mei
7 mei: Extra sessie AB, ontwerpbegroting 2026

Juni
Extra DB 5 juni:
Ontwerpbegroting 2026
DB 19 juni:
Ontwerpbegroting 2026

Juli
AB 10 juli: Ontwerpbegroting 2026
Jaarstukken 2024
Accountantsverslag 2024
Controleverklaring 2024 FUMO
Ter kennisname Tertaalbericht T1
Jaarverslag VTH basistaken 2024
Verzending ontwerpbegroting 2026 voor zienswijze

Augustus

September

Oktober
AB 16 oktober:
Bestuurlijke half jaar rapportage
Halfjaarlijks verslag VTH basistaken 2024
Einde zienswijzetermijn ontwerpbegroting 2026

November
DB 27 november:
Begroting 2026
Reactienota zienswijze Begroting AB

December
AB 18 december:
Begroting 2026

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

3

Inzet op besparing

Bezuinigingsscenario's

Op 11 juli 2024 ontvingen wij een brief van de Vereniging van Friese Gemeenten met de oproep om bij te dragen aan hun financiële opgaven voor 2026. We hebben in de vorm van een ambtelijke en bestuurlijke werkgroep intensief met onze deelnemers samengewerkt en zo diverse bezuinigingsscenario's opgesteld die leidden tot besparingen voor onze gemeentelijke deelnemers. In de kadernota 2026-2030 is een scenario gekozen met een structurele bezuiniging van € 558.000 per jaar.

Tijdens de behandeling van de kadernota 2026-2030 door het algemeen bestuur - in haar vergadering op 10 april 2025 - is een amendement ingediend. Hierin staat onder andere dat de ontwerpbegroting 2026 qua omvang niet meer mag bedragen dan de begroting van 2025, vermeerderd met de (wettelijke) indexaties en behoudens nieuw ingebrachte taken.

Om aan de uitgangspunten van het amendement te voldoen, kozen we voor een verdergaand bezuinigingsscenario. Dit scenario levert een structurele besparing op van € 865.000 per jaar. We behalen de besparing met de volgende maatregelen: het verlagen van het percentage hercontroles, het weghalen van dubbelingen in de begroting ten aanzien van actualisaties van vergunningen, het aanpassen van de omvang van bodemtaken, het verlagen van de uren voor handhaving en het doorvoeren van efficiëntiemaatregelen.

Op het moment dat er bij een controle overtredingen geconstateerd worden, voeren wij hercontroles uit. Het uitgangspunt is dat bij 60% van de controles met overtredingen een hercontrole plaatsvindt. Dit percentage wordt verlaagd naar 40%. Het risico hierbij is dat wanneer het naleefgedrag van inrichtingen verslechterd, het percentage van 40% ontoereikend is.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

De risico's zijn gewogen op de mate van impact en waarschijnlijkheid en zijn als beperkt ingeschat. De FUMO houdt het risico ten aanzien van het naleefgedrag beheersbaar door hierop te monitoren en waar nodig tijdig bij te sturen door het percentage hercontroles aan te passen indien het naleefgedrag daartoe aanleiding geeft.

Kritisch op uitzettingen

Naar aanleiding van het amendement op de kadernota 2026-2030 dat door het algemeen bestuur op 10 april 2025 is aangenomen, hebben wij de ontwikkelingen uit de kadernota getoetst op de criteria onuitstelbaar, onontkoombaar en onvermijdbaar. De uitkomst is dat we voor de ontwikkelingen energie (€ 115.000) en ketentoezicht (€ 200.000) een alternatieve oplossing hebben gevonden voor het jaar 2026. Deze ontwikkelingen worden structureel opgenomen in het begrotingsjaar 2027.

Op basis van het aangenomen amendement tijdens de vergadering van het Algemeen Bestuur op 10 juli 2025 zijn naast de posten van directiesecretaris, strategische communicatie, strategisch accountmanagement en de kosten voor het vakoverleg, ook de posten voor facilitair en huisvesting, de arbeidsmarktbenadering, de bedrijfsjurist/WOO-coördinator, de adviseur Omgevingswet en de Specialistische milieuthema's (ZZS en Circulaire Economie) geschrapt. Deze posten worden meegenomen in het onderzoek naar een toekomstbestendige en robuuste organisatie. Dit kan eventueel leiden tot een wijziging van de begroting 2026.

De ontwikkelingen rondom energie kunnen tijdelijk opgevangen worden binnen de subsidie voor energie (SPUK gelden) die tot en met 2026 loopt. Voor het voldoen aan de robuustheidscriteria (in dit geval kwaliteitscriteria), inzake ketentoezicht, mag samengewerkt worden met een andere (of meerdere) omgevingsdienst(en). Dit wordt nader onderzocht. Wanneer de samenwerking niet goed tot stand komt, zal de FUMO zelf moeten voldoen aan de kwaliteitscriteria en dit vergt een investering van € 200,000.

Voor de andere uitzettingen geldt dat deze onuitstelbaar, onontkoombaar en/of onvermijdbaar zijn. Dit geldt bijvoorbeeld voor uitzettingen waaraan we contractueel vastzitten of waarover al afspraken zijn gemaakt met samenwerkende organisaties. Zoals voor de uitzetting voor de informatievisie en de contributie voor Omgevingsdienst NL.

De verdere uitwerking van de criteria onuitstelbaar, onontkoombaar en onvermijdbaar staat verwerkt in bijlage 7.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

4

Actuele ontwikkelingen

In dit hoofdstuk behandelen we een aantal ontwikkelingen die mogelijk van invloed zijn op onze taakuitvoering in 2026.

4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen

4.1.1 De Omgevingswet

De Omgevingswet is een ingrijpende herziening van het stelsel van wet- en regelgeving wat betreft de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Om volledig te kunnen werken onder - en te kunnen voldoen aan - deze wet, is een transitieperiode nodig. De Omgevingswet biedt deze ruimte. In 2024 konden we al ervaring opdoen met het werken onder de Omgevingswet, al zijn er ook nog veel aanvragen onder het oude recht behandeld. Hierdoor was dit nog geen representatief jaar. Het jaar 2025 fungeert als graadmeter voor de daadwerkelijke uitvoeringspraktijk.

De overgangsfase van de Omgevingswet duurt nog tot 1 januari 2032. Vanaf dan moet er bij elke gemeente een omgevingsplan liggen dat voor die hele gemeente van toepassing is. Wij bieden in opdracht van de deelnemers expertise en middelen om de integratie van ruimtelijke normen en milieunormen in deze omgevingsplannen mogelijk te maken. Deze werkwijze wordt door de commissie Van Aartsen geadviseerd en is vertaald in het Interbestuurlijk Programma (IBP) VTH.

Onduidelijkheid over hoe en wanneer alle omgevingsvisies en omgevingsplannen precies worden opgesteld - en wat de rol van de FUMO hierin is - geeft onzekerheid over de gevraagde inzet. Verschillen in de omgevingsplannen tussen de bevoegde gezagen kunnen inefficiëntie in de uitvoering van het werk opleveren. Het is zaak om de onderlinge omgevingsplannen goed op elkaar af te stemmen. Uit het reflectierapport van de evaluatiecommissie Omgevingswet waarover u hieronder meer leest, blijkt dat we nog een lange weg te gaan hebben.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Reflectierapport Omgevingswet 2024

De evaluatiecommissie Omgevingswet heeft recentelijk een eerste reflectierapport opgeleverd over het jaar 2024. De titel ‘In werking, maar onderbenut’ is kenmerkend voor de bevindingen. De evaluatiecommissie maakt zich zorgen over het gebrek aan integraal werken onder de Omgevingswet. Vanwege de integrale aanpak van de Omgevingswet moet een gemeente niet alleen de planologie maar ook het sociale domein en andere domeinen in hun planvorming meenemen. Wethouders ervaren de totstandkoming van Omgevingsplannen hierdoor als een puzzel.

Vanwege het complexe juridische jargon in de wet, komt het veel voor dat aanvragers geholpen moeten worden. Daar gaat tijd in zitten, die bovenop de vergunningverlening en het beoordelen van initiatieven komt.

De evaluatiecommissie Omgevingswet deelt tevens haar zorgen ten aanzien van het DSO (Digitale Stelsel Omgevingswet), deze is niet gebruiksvriendelijk voor initiatiefnemers. Minister Mona Keijzer stelt in haar voortgangsbrief van 16 april 2025 dat het verbeteren van de gebruiksvriendelijkheid van het DSO haar volle aandacht heeft.

Evalueren sturings- en financieringsmodel FUMO

In december 2020 heeft het algemeen bestuur van de FUMO besloten dat het sturings- en financieringsmodel en de producten- en dienstencatalogus (PDC) na 2 jaar ervaring met de omgevingswet geëvalueerd worden. Door de verlate ingangsdatum van de Omgevingswet op 1 januari 2024 zal de evaluatie in het najaar van 2025 opgestart worden en in het eerste half jaar van 2026 aan het algemeen bestuur worden gepresenteerd.

4.1.2 Toekomstbestendige doorontwikkeling vanuit het IBP VTH

In het kader van het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (IBP VTH) zijn door het Rijk en de overkoepelende organisaties robuustheidscriteria opgesteld. Omgevingsdiensten moeten hier uiterlijk op 1 april 2026 aan voldoen. De criteria zijn gericht op het versterken van de uitvoeringskracht en de toekomstbestendigheid van diensten die we leveren. Dit betekent onder meer dat alle omgevingsdiensten de kwaliteitscriteria voor VTH-taken aantoonbaar moeten naleven en dat we moeten beschikken over een meerjarige innovatieagenda met bijbehorend vrij besteedbaar budget, over een opleidingsbudget van drie procent en over een plan van aanpak voor informatiegestuurd werken. Hiervoor hebben we in 2024 een verbeterplan opgesteld dat richting geeft aan de noodzakelijke doorontwikkeling van onze organisatie.

De robuustheidseisen zijn vormgegeven aan de hand van zes inhoudelijke pijlers. Deze zijn onder andere gericht op de omvang van de organisatie in geld en formatie (minimaal € 16,5 miljoen en tachtig procent eigen personeel in het primaire proces), kwaliteitsborging, innovatiekracht, weerstandsvermogen, informatiegestuurd werken en regionale coherentie. Ons plan adresseert deze pijlers en schetst concrete acties voor het behalen van de vereiste normen. Voor innovatie werken we bijvoorbeeld toe naar structurele inbedding in de organisatie met een besteedbaar budget van één procent. Ook is expliciete aandacht nodig voor de ontwikkeling en inzet van business intelligence en scholing.

Bij de beoordeling van de eerste voortgangsrapportages zijn de definities van robuustheid door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat aangescherpt. Dit heeft directe gevolgen voor het realiseren van de robuustheid van de FUMO. Op het gebied van scholing zijn de eisen strenger geworden: waar eerder ook de doorbetaling van salarissen tijdens scholing werd meegerekend als opleidingsuitgave, is dat onder het nieuwe toetsingskader niet langer toegestaan. Hierdoor voldoet de FUMO niet meer aan de gestelde norm van 3% van de loonsom uit het Interbestuurlijk Programma en de concept-AMvB.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Om alsnog aan deze aangescherpte eisen te voldoen, is het opleidingsbudget verhoogd met € 190.000.

In januari 2024 zijn landelijke samenwerkingsafspraken ondertekend door het IPO, VNG, het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en Omgevingsdienst NL. De nadere invulling van instrumenten zoals het modelmandaat, een aangepast financieringsmodel en de nieuwe regionale beleidscyclus moet nog bestuurlijk worden afgestemd. Hoewel we er vanuit kunnen gaan dat de implementatie hiervan financiële gevolgen heeft, laten we die in deze begroting vooralsnog buiten beschouwing. De mate waarin we uitvoering kunnen geven aan de robuustheidsopgave hangt uiteindelijk af van de beschikbare middelen en de gemaakte keuzes in het begrotingsproces.

4.1.3 Uitvoerings- en Handhavingsstrategie 2025-2028 (U&H-strategie)

In 2024 hebben we de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie (voorheen: VTH-beleid Fryslân) samen met onze deelnemers herzien en herijkt. Deze herziening resulteerde in de nieuwe strategie voor de periode 2025–2028. De strategie is compacter en beter afgestemd op actuele thema's, met een duidelijke gezamenlijke ambitie van onze deelnemers. Nieuwe elementen zijn onder meer de introductie van de domeinenbenadering, herijkte strategische en operationele doelstellingen (met extra aandacht voor gezondheid en energie) en een scherpere focus op outcome-gericht werken waardoor de effecten van onze inzet beter zichtbaar worden.

De milieuprioritering binnen de U&H strategie geeft richting aan het uitvoeringsprogramma en is minder leidend voor de begroting. De deelnemers hebben benadrukt dat de begrotingscyclus vooral toeziet op het beschikbaar maken van onze capaciteit en financiering. Wanneer de inzet en middelen via de begroting inzichtelijk zijn gemaakt, ontstaat ruimte om te bepalen hoe we beleidsdoelen risicogericht kunnen realiseren. Op deze manier vormt de strategie het inhoudelijk fundament onder het uitvoeringsprogramma en sluit deze aan op de financiële kaders van onze deelnemers.

Door de scheiding tussen de bestuurlijke P&C cyclus enerzijds en de bestuurlijke beleidsontwikkeling anderzijds ontstaat een spanningsveld tussen ambitie en uitvoeringscapaciteit. Het document kent een duidelijke en brede beleidsambitie, maar we moeten de daadwerkelijke uitvoering jaarlijks afstemmen op de beschikbare middelen zoals die zijn vastgelegd in de begroting. Dit betekent dat keuzes noodzakelijk zijn in wat we wel en niet kunnen oppakken. Hierbij zijn prioritering, risicoschatting en effectiviteit leidend bij de vertaling van beleid naar uitvoering.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

4.1.4 Aanpassing Gemeenschappelijke Regeling in verband met wetswijziging

Op 1 juli 2022 trad de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking. Het doel van deze wet is om de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen te versterken. Om inzichtelijk te maken hoe de gemeenteraden aankijken tegen de wijzigingen en mogelijke gevolgen voor de GR FUMO organiseerde de griffierskring twee bijeenkomsten met raadsleden (op 17 november 2022 en 20 maart 2023). De deelnemers zijn daarnaast uitgenodigd om aanvullende wijzigingsvoorstellen aan te dragen in het kader van een bredere herijking. Deze oproepen leidden niet tot concrete aanvullingen, waardoor de herziening zich momenteel beperkt tot de wettelijke vereisten die voortvloeien uit de wetswijziging.

Op basis van de wettelijke aanpassingen hebben we een ontwerpregeling opgesteld en deze ter consultatie voorgelegd aan de volksvertegenwoordigers. De ontvangen zienswijzen laten een divers beeld zien. De werkgroep GR FUMO heeft de reacties beoordeeld; het is nu aan het bestuur van de FUMO om af te wegen in hoeverre de definitieve regeling naar aanleiding hiervan moet worden aangepast. Zo werken we zorgvuldig aan een gemeenschappelijke regeling die juridisch aansluit bij de gewijzigde Wgr én bestuurlijk en democratisch wordt gedragen door de deelnemende partijen.

4.1.5 Toenemende urgentie rondom Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)

De lijst van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) blijft groeien, net als het inzicht in de schadelijke effecten ervan op onze gezondheid en het milieu. ZZS is geen abstract probleem. Ook in Friesland zijn al concrete zorgen, zoals op Vlieland en bij de Jelsumerfeart. Bovendien wordt in de gehele provincie het drinkwater bedreigd. Het terugdringen van ZZS in de leefomgeving is van groot maatschappelijk belang, maar niet eenvoudig.

De diversiteit aan stoffen, processen en emissies, plus de ingewikkelde wet- en regelgeving, vraagt om een hoog kennisniveau en voldoende beschikbaarheid van vergunningverleners, toezichthouders en andere betrokken specialisten. Hierom wordt per regio, samen met het RIVM aan een kennisinfrastructuur gewerkt. Voor Noord-Nederland hebben we samen met ODG en ODD een samenwerkingsplatform ZZS ingericht.

Het versterken van kennis over ZZS blijft een speerpunt. Het borgen van deskundigheid binnen de eigen organisatie is cruciaal om adequaat te kunnen handelen bij vergunningverlening en toezicht. In aansluiting op de eerdere provinciale inventarisatie van ZZS bij bedrijven, moeten we in gesprek met onze gemeentelijke opdrachtgevers om te verkennen hoe we een projectmatige aanpak ZZS op brancheniveau kunnen vormgegeven. Ons doel is om tot uniforme beleidsafspraken en een gezamenlijk uitvoeringsresultaat te komen voor de regio.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

4.1.6 Circulaire economie

Een circulaire economie is onderdeel van de Europese klimaatdoelstellingen. Nederland wil in 2050 circulair zijn en in 2030 vijftig procent minder grondstoffen gebruiken. Als wij als FUMO een rol willen vervullen in dit actuele thema en van toegevoegde waarde willen zijn voor onze deelnemers, moeten we onze kennis op dit gebied verder ontwikkelen.

Provincie Fryslân heeft grote ambities in de transitie naar een circulaire economie. Ze heeft ons in dit kader opdracht gegeven om bedrijven te stimuleren meer circulair te werken en daarbij ook de gemeenten en onderliggende bedrijven te betrekken. We trekken hierbij nauw op met Vereniging Circulair Friesland (VCF) en Omgevingsdienst NL. Daarnaast zoeken we de samenwerking met de Noordelijke omgevingsdiensten.

Naast de Provincie Fryslân voeren ook de Friese gemeenten projecten uit om hun bedrijven te ondersteunen bij de omslag naar circulaire producten en diensten. Wanneer zij FUMO hier in een vroeg stadium bij betrekken, hebben initiatieven een hogere slagingskans. Het bedrijfsleven heeft het bestuur van de FUMO nadrukkelijk opgeroepen om blijvend te investeren in een sterke VTH-keten. Zij hebben die nodig om de politiek-bestuurlijke ambities te realiseren. We zijn daarom samen met VCF en Innovatiepact Friesland (IPF) een pilot gestart om een proces te creëren waarbij we circulaire initiatieven sneller kunnen oppakken in het kader van VTH.

4.1.7 Risicogerichte en robuuste vergunningverlening

Twee actuele landelijke ontwikkelingen binnen de vergunningverlening zijn ‘risicogericht- en robuust vergunnen’. Bij risicogericht vergunnen, krijgen onderdelen in de vergunning met een hoge risico-inschatting de meeste aandacht. Op deze manier kunnen we meer tijd en aandacht besteden aan de onderdelen die de meeste impact hebben op het milieu. De Landelijke Vergunning Strategie (LVS) heeft een tool ontwikkeld die omgevingsdiensten in staat stelt om de ontvangen aanvragen en meldingen van milieubelastende activiteiten te beoordelen en te prioriteren op vooraf vastgestelde risico’s.

Bij robuust vergunnen geven we een vergunning af die meer toekomstbestendig is en die we niet steeds hoeven aan te passen wanneer er ontwikkelingen zijn binnen een bedrijf. Het is een complexe verandering in de werkwijze die we eerst zorgvuldig moeten onderzoeken. De komende tijd kijken we naar de haalbaarheid van robuust vergunnen. Bij voldoende haalbaarheid werken we een plan van aanpak uit voor de implementatie ervan.

4.1.8 Omgevingsdienst NL

Met de Omgevingsdienst NL is de samenwerking binnen het VTH-stelsel een nieuwe fase ingegaan. De Omgevingsdienst NL ontwikkelt zich tot een vereniging van omgevingsdiensten. Dit komt voort uit de wens om de uitvoering van VTH-taken landelijk te versterken, zoals vastgelegd in de

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

‘Samenwerkingsafspraken versterking VTH-stelsel’. De nieuwe vereniging richt zich op zogenoemde doe-taken zoals kennisdeling, opleiding via de ODNL-academie, dataverbetering en visitaties. Het doel is om de uitvoeringspraktijk te ondersteunen, zonder taken over te nemen van individuele omgevingsdiensten.

De beoogde rechtsvorm van een vereniging draagt bij aan een democratische en transparante sturing. In de toekomstige opzet zijn de omgevingsdiensten zelf lid van Omgevingsdienst NL, en niet alleen hun directeuren. Dit vergroot de bestuurlijke betrokkenheid en versterkt de legitimiteit. De komende periode worden de noodzakelijke statutenwijziging en het convenant voor governance-afspraken geformaliseerd. Dit proces moet leiden tot een vereniging die bestuurlijk wordt gedragen, maar die tegelijk wendbaar blijft als uitvoeringsorganisatie binnen het VTH-stelsel.

Wij nemen sinds 2025 deel aan de ODNL-Academie. Omgevingsdienst NL fungeert als belangrijk orgaan voor het organiseren van de gezamenlijke onderwijsaanbesteding. Het gezamenlijk inkopen van opleidingen door de ODNL-Academie verbetert de aansluiting op de kwaliteitscriteria.

De omgevingsdiensten zijn samen eigenaar van de ODNL-Academie en Omgevingsdienst NL stelt jaarlijks een begroting op van de verwachte jaarlijkse exploitatiekosten ervan. De totale jaarlijkse exploitatiekosten worden naar rato verdeeld aan de hand van het aantal fte's per deelnemende omgevingsdienst.

4.2 Organisatorische ontwikkelingen

4.2.1 Robuuste afdeling bedrijfsvoering

Sinds de start van de FUMO in 2014 is gestuurd op een slanke en kostenefficiënte organisatie. Nieuwe ontwikkelingen en wettelijke eisen zijn daarom de afgelopen jaren veelal binnen onze bestaande budgetten met bestaande mensen opgepakt. We merken nu dat deze sobere en doelmatige benadering een averechts effect krijgt. Zo resulteert het bij de afdeling bedrijfsvoering sinds 2023 in een fors verloop onder het personeel en een ziekteverzuim met een piek van ruim twintig procent. Tegelijkertijd hebben we te maken met grote opgaven en ontwikkelingen in een dynamische omgeving waar veel verschillende en soms tegenstrijdige belangen samenkomen, namelijk die van inwoners, ondernemers en belangenorganisaties en het Rijk. Ook hebben we te maken met opdrachtgevers die ten opzichte van elkaar verschillend denken over onze organisatie en dienstverlening. Rekening houdende met deze dynamiek, gaan we toewerken naar een zelfstandige en robuuste omgevingsdienst. In deze volgende ontwikkelingsfase willen we een koers varen waarbij we worden gedreven door onze onafhankelijke deskundigheid en tegelijkertijd oog houden voor alle belangen door kritisch te luisteren naar de wensen van onze opdrachtgevers.

We willen en moeten we blijvend investeren in de afdeling Bedrijfsvoering, zodat we de primaire afdelingen beter kunnen ondersteunen bij hun dagelijkse werkzaamheden en kunnen voldoen aan de eisen gesteld vanuit de externe omgeving. We waarborgen de juiste uitvoering van het VTH-beleid, verhogen de kwaliteit van onze werkprocessen en werken aan een hogere tevredenheid onder onze deelnemers. Dit willen we doen door de afdeling te versterken met enkele ontbrekende functies, namelijk die van strategisch accountmanager, een medewerker facilitair en huisvesting, een bedrijfsjurist/ WOO coördinator, een directiesecretaris, een functioneel beheerder en een strategisch communicatiemedewerker. In deze begroting is alleen de functioneel beheerder opgenomen. De andere functies zijn vooralsnog niet meegenomen in deze begroting maar worden betrokken bij het onderzoek naar een toekomstbestendige en robuuste organisatie. Mogelijk leidt dit nog tot een wijziging van de begroting van 2026.

4.2.2 Personeel en Organisatie

De FUMO is een organisatie met een sterk DNA. De verbondenheid met onze maatschappelijke opdracht en het milieu is voelbaar in alle lagen van de organisatie. Tegelijkertijd bevinden we ons in een onrustige omgeving.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Wet- en regelgeving verandert voortdurend, de arbeidsmarkt is krap en het maatschappelijk en politiek krachtenveld dynamisch. Deze context verandert naar verwachting niet snel. Juist daarom is het van belang om intern rust, voorspelbaarheid en structuur te creëren zodat we koersvast kunnen blijven bijdragen aan een veilige en gezonde fysieke leefomgeving.

Zowel vanuit de maatschappelijke ontwikkelingen zoals zeer zorgwekkende stoffen, bodem en ondergrond, circulaire economie, klimaatadaptatie, energietransitie en waterkwaliteit als vanuit de interne organisatie groeit de vraag om een robuuste organisatie. Eén die tegen een stootje kan, koersvast is in onzekere tijden en stevig staat in haar uitvoering. Om dit te bereiken, moet onze bedrijfsvoering – inclusief leiderschap, onderlinge samenwerking en personeel – in balans komen.

Vanuit de afdeling Bedrijfsvoering zien wij drie kernopgaven voor 2025 en 2026, namelijk het vertalen van onze missie en visie naar richting en regie, het professionaliseren van sturing, processen en informatievoorziening en het investeren in leiderschap, cultuur en medewerkers. Het voldoen aan de robuustheidscriteria wordt hierin meegenomen.

Vertalen van missie en visie naar richting en regie

Onze missie en visie geven richting en zullen in 2026 doorvertaald worden naar concrete doelen, keuzes en acties. Er is behoefte aan helderheid in de vorm van een strategische roadmap die houvast biedt en waarlangs we besluiten, prioriteiten en planning organiseren. Deze roadmap vormt het fundament voor rust, voorspelbaarheid en het maken van scherpe(re) keuzes. Zo creëren we ruimte voor ontwikkeling – van onze organisatie én de mensen die er werken.

Binnen deze koers is een duidelijke rol weggelegd voor de afdeling P&O. P&O wordt nadrukkelijker gepositioneerd als aanjager van verandering, met regie op organisatieontwikkeling, behoud van medewerkers, leiderschapsontwikkeling en het versterken van de menskant in onze organisatie. Dit vraagt om een vertaling van strategische doelen naar een concrete P&O-agenda die richting geeft aan beleid én dagelijks handelen.

Professionaliseren van sturing, processen en informatievoorziening

We handelen veel ad-hoc, de verantwoordelijkheden zijn niet altijd duidelijk en is er sprake van versnipperde informatie. De behoefte aan structuur en heldere spelregels is groot – zeker in een onvoorspelbare externe context. In 2025 en 2026 zetten we in op het standaardiseren van processen rondom besluitvorming, communicatie en projectuitvoering. Informatie moet eenduidig en toegankelijk zijn zodat we grip krijgen op planning, capaciteit en voortgang. MT-leden, teamleiders en P&O krijgen zo zicht op waar moet worden bijgestuurd, en op basis waarvan.

De rolverdeling binnen de organisatie vraagt ook om aandacht. Taken, verantwoordelijkheden en met name bevoegdheden worden aangescherpt zodat leiders kunnen leiden en medewerkers verantwoordelijkheid kunnen nemen. Het versterken van eigenaarschap – op alle niveaus – is hier een centrale ambitie. Zo bouwen we stap voor stap aan een robuuste en gestructureerde organisatie waarin processen voorspelbaar en betrouwbaar verlopen.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Investeren in leiderschap, cultuur en medewerkers

Onze mensen zijn betrokken en bevlogen. Tegelijkertijd ervaren ze een hoge werkdruk, weinig adempauze en onduidelijkheid in de aansturing. Er is een breed scala aan leiderschapsstijlen – van inspirerend tot controlerend – en onvoldoende ruimte voor feedback en tegenspraak. Bovendien is het verloop onder leidinggevenden hoog.

In 2025-2026 zetten we hierom stevig in op leiderschap en cultuurverandering. We investeren in het professionaliseren van leiderschap met aandacht voor rust, eigenaarschap, aanspreekbaarheid en vertrouwen. Ook hier wordt de rol van P&O versterkt: als partner voor leidinggevenden en als bewaker van de lange termijn. Dit alles met oog voor de menskant – want het behoud en de ontwikkeling van medewerkers is cruciaal voor de continuïteit van onze opgave.

We willen een cultuur waarin mensen zich gezien, gehoord én gesteund voelen. Waar ruimte is voor feedback, samenwerking vanzelfsprekend is en waar het normaal is om elkaar aan te spreken op gedrag en resultaat. Dit vraagt om duidelijke kaders, maar ook om veiligheid, ritme en regelmaat: drie belangrijke ingrediënten voor interne rust in een roerige buitenwereld.

Tot slot

De komende jaren bouwen we aan een toekomstbestendige en robuuste FUMO. Niet door alles tegelijk te willen, maar door duidelijke keuzes te maken, focus aan te brengen en te investeren in wat écht belangrijk is, namelijk structuur, leiderschap en onze mensen. Zo leggen we een stevig fundament onder een krachtige, professionele en veerkrachtige organisatie.

4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

Zoals bekend zijn er veranderopgaven die voortvloeien uit de Omgevingswet en het IBP VTH. Voor ons betekent dit bijvoorbeeld dat we moeten voldoen aan de eisen met betrekking tot de uniformering van MBA's (milieubelastende activiteiten), dat we een nieuw informatiemodel VTH-milieu moeten invoeren en dat we aan een nieuwe kernregistratie rMBA (register milieubelastende activiteiten) worden gekoppeld.

Er was de laatste jaren sprake van een organische groei van de organisatie. De hoeveelheid werkzaamheden we uitvoeren voor onze deelnemers nam toe. Daarnaast kennen we een doorgaande professionaliseringsslag van de reguliere interne processen. De veranderbehoefte die is ontstaan vanuit deze professionalisering, de invoering van de Omgevingswet en het IBP VTH, is opgenomen in de Informatievisie. Deze is, na bespreking in alle ambtelijke en bestuurlijke gremia, op 11 april 2024 vastgesteld door ons algemeen bestuur. Vanuit het IBP VTH en de Informatievisie zal de FUMO meer datagedreven gaan werken op basis van een BI-strategie (Business Intelligence).

Ook de complexer wordende wetgeving heeft impact op onze informatisering en automatisering. Denk aan de Wet open overheid (Woo) en de Wet Politiegegevens (WPG). De impact uit zich in zowel de implementatie van nieuw beleid als de structurele uitvoering daarvan.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Tot slot zijn er nieuwe systemen in gebruik genomen zoals TOPdesk, iBabs, Embrace intranet, kaartsystemen, archiefsystemen, rapportagesystemen en digitale checklisten. Ook de functionaliteiten in het zaaksysteem zijn uitgebreid. Het structurele gebruik van AI (artificiële intelligentie) wordt onderzocht. Het beheer van de nieuwe systemen is steeds als extra taak toegekend aan de bestaande medewerkers van het cluster ICT. Dit veroorzaakt overbelasting en belemmert hen in het goed uitvoeren van hun reguliere werkzaamheden. Om kwaliteit en de continuïteit van onze informatisering en automatisering te kunnen garanderen, is het werven van een functioneel beheerder (1fte) noodzakelijk.

4.3.1 Huisvesting

De FUMO is gevestigd aan de J.W. de Visserwei 10 in Grou. We huren dit kantoorpand van de gemeente Leeuwarden. Deze huurovereenkomst loopt af op 1 januari 2026 en op het moment van opstellen van deze begroting zijn we in gesprek met de gemeente over een eventuele verlenging. De wens van de gemeente Leeuwarden is om de huurtermijn met tien jaar te verlengen. Deze langere periode is vanuit het perspectief van Leeuwarden goed te begrijpen, omdat zij plannen hebben om het pand verder te verduurzamen. Als FUMO kunnen we deze lange periode echter niet goed overzien, temeer omdat we niet helemaal tevreden zijn over de huidige huisvesting.

Tijdens piekmomenten zijn er onvoldoende parkeerplaatsen en ontbreekt het aan voldoende concentratiewerkplekken en vergaderruimten. We ervaren al geruime tijd problemen met het klimaatsysteem en de luchtkwaliteit maakt dat medewerkers diverse gezondheidsklachten ervaren. Het pand is erg gehorig door te dunne wanden. Hier komt bij dat onze directe omgeving verandert door een nog te bouwen nieuwe woonwijk met voorzieningen zoals een jachthaven. De openbare weg komt direct voor ons pand te liggen. Dit leidt naar alle waarschijnlijkheid zowel tijdens de bouw als daarna tot extra overlast en parkeerdruk.

Deze ontwikkelingen samen maken dat we onze huisvesting goed willen evalueren om tot een weloverwogen keuze te komen. Blijven we in het huidige pand op voorwaarde van de noodzakelijke aanpassingen? Of kiezen we voor een nieuwe locatie, die volledig aan onze wensen voldoet?

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

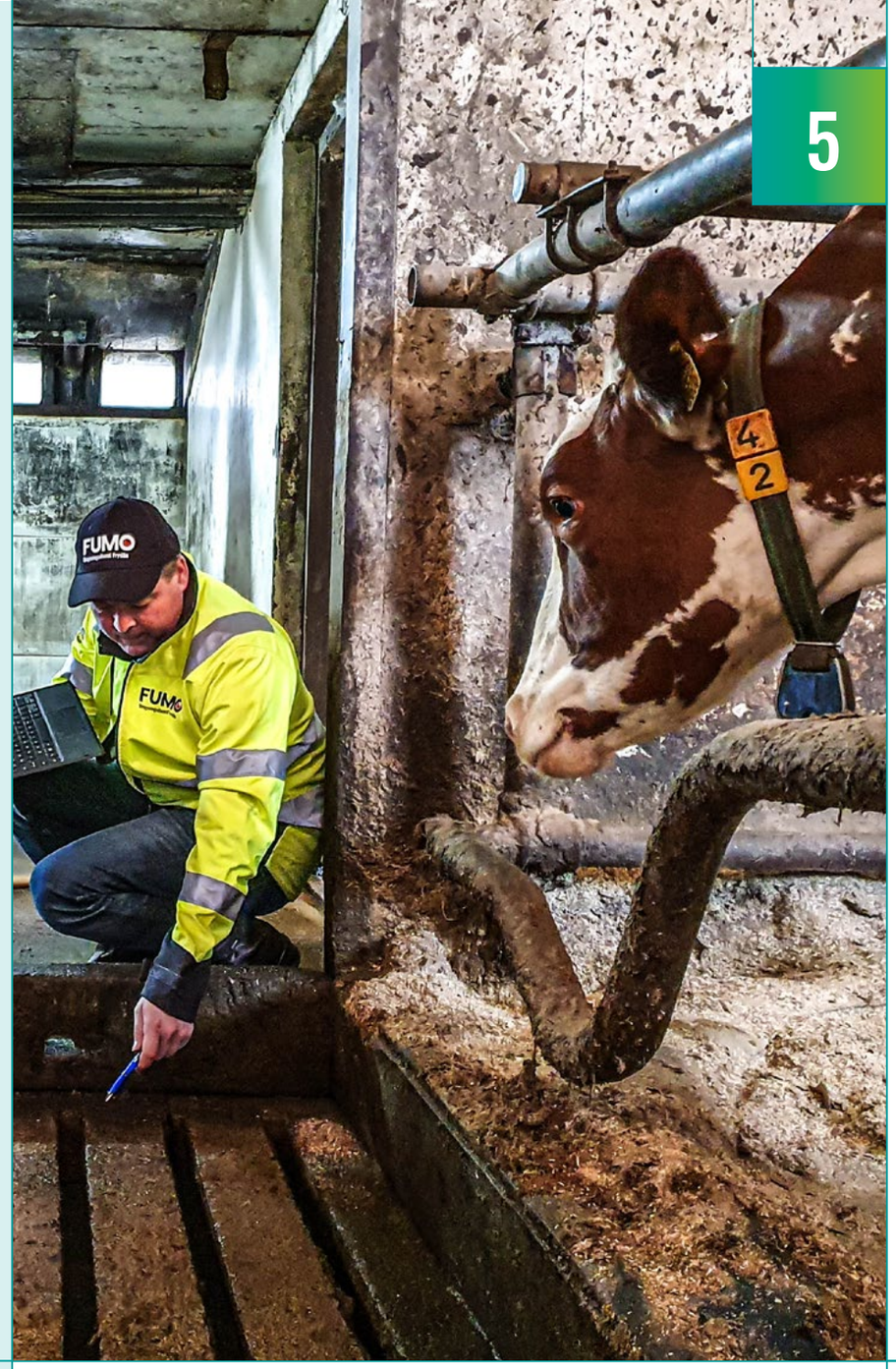
Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

5

Programma's

5.1 Overzicht baten en lasten

We starten dit hoofdstuk met een overzicht van baten en lasten. Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten we de algemene dekkingsmiddelen (rente) en het bedrag voor onvoorziene uitgaven apart in het programmaplan uiteenzetten.

BEDRAGEN (€ X1.000)	BATEN	LASTEN	SALDO
Programma's:			
Programma Milieu	23.199	13.546	9.653
Totaal programma's	**23.199**	**13.546**	**9.653**
Algemene dekkingsmiddelen:			
Saldo van de financieringsfunctie	150	0	150
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	105	-105
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**150**	**105**	**45**
Kosten van de overhead	75	9.773	-9.698
Saldo van baten en lasten vóór mutaties reserves	**23.424**	**23.424**	**0**
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	0	0	0
Saldo van baten en lasten na mutaties reserves	**23.424**	**23.424**	**0**

Tabel 4: overzicht baten en lasten 2026

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

5.2 Programma Milieu

Inzet voor een schoon en veilig Friesland

Het milieu is een belangrijke voorwaarde voor de kwaliteit van leven van mensen, dieren en planten. Wij staan voor een schone, veilige en duurzame leefomgeving in Fryslân. We hebben voldoende kennis voor de uitvoering van ons wettelijke takenpakket en in voorkomende gevallen voor het plus-takenpakket. Als FUMO willen we zorg dragen voor een kwalitatief goede uitvoering van het VTH-beleid Fryslân. We ondersteunen onze opdrachtgevers, met oog voor de maatschappelijke effecten die zij wensen te bereiken. Een gezonde, veilige en duurzame fysieke leefomgeving is een verantwoordelijkheid van ons allemaal.

Onze financieringssystematiek kent drie pijlers: begroten, programmeren en verantwoorden. Bij het begroten berekenen we op basis van uitgangspunten hoeveel uren er beschikbaar zijn en welke aantallen vergunningen en controles we verlenen en uitvoeren. Bij het programmeren maken we - mede op basis van dit aantal uren en een risicoanalyse - een uitvoeringsprogramma VTH Basistaken. De milieutaken staan hierin uitgebreid beschreven. Voor toelichting op deze taken verwijzen wij u naar het meest recente Uitvoeringsprogramma VTH Basistaken 2025. Voor 2026 stellen we een uitvoeringsprogramma op dat is afgestemd op deze (ontwerp)begroting. In het jaarverslag VTH Basistaken leggen we verantwoording af over de uitgevoerde taken ten opzichte van het uitvoeringsprogramma.

In 2026 gaan we werken aan een programma dat gebaseerd is op maatschappelijke effecten (outcome gericht) in plaats van een programma waarin alleen aantallen en uren centraal staan. Dit sluit aan bij de adviezen van het IBP VTH en de adviezen van de commissie van Aartsen.

5.3 Programma Bedrijfsvoering

Het is noodzakelijk om te investeren in de afdeling Bedrijfsvoering, zodat we de primaire afdelingen beter kunnen ondersteunen bij hun dagelijkse werkzaamheden. Het afgelopen jaar bleek dat de afdeling Bedrijfsvoering onvoldoende is toegerust op bepaalde PIOFACH taken. In paragraaf 4.2 is beschreven op welke wijze de afdeling Bedrijfsvoering zich moet ontwikkelen en welke investeringen hiervoor nodig zijn.

In het programma Bedrijfsvoering gaan we in op de algemene dekkingsmiddelen, de overhead, de vennootschapsbelasting en de post onvoorzien.

Algemene dekkingsmiddelen (rente)

De algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten waarvoor geen specifiek bestedingsdoel is bepaald. Voor het jaar 2026 worden renteopbrengsten geraamd voor een bedrag van € 150.000.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Overhead

Het BBV schrijft voor dat we overheadkosten afzonderlijk begroten en niet in de inhoudelijke programma's opnemen. Dit moet meer inzicht geven in de overheadkosten voor de organisatie als geheel. De volgende functies worden conform het BBV voor onze dienst tot de overhead gerekend:

DEELGEBIED	FTE
Personeel (P)	4,0
Informatievoorziening (I)	11,7
Organisatie (O)	5,9
Financiën (F)	3,1
Administratieve organisatie (A)	3,2
Communicatie (C.)	1,6
Huisvesting (H)	-
Directeur	1,0
Afdelingshoofden	3,0
Teamleiders	8,0
Totaal	41,5

Tabel 5: formatie bedrijfsvoering in fte

Bovenstaande tabel geeft de aantallen fte's per onderdeel weer, na toevoeging van de nieuw toegekende formatieplaatsen in deze ontwerpbegroting.

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Het BBV schrijft voor dat de heffing van vennootschapsbelasting afzonderlijk dient te worden toegelicht in een aparte post. Deze verplichting is echter niet van toepassing op onze organisatie. Vennootschapsbelasting door overheidsondernemingen is alleen verschuldigd voor activiteiten die fiscaal als onderneming worden aangemerkt en waarvoor geen objectvrijstellingen gelden. Ons uitgangspunt is dat de activiteiten van de FUMO die kwalificeren als onderneming, in principe uitsluitend bestaan uit activiteiten waarvoor een objectvrijstelling van toepassing is.

Onvoorzien

Het BBV schrijft voor dat de post 'onvoorzien' eveneens apart moet worden getoond. We hebben een bedrag van € 105.000 opgenomen voor onvoorzien. Dit is geïndexeerd ten opzichte van vorig jaar.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

6

Paragrafen

In het BBV staan zeven paragrafen die lokale overheden in hun begroting moeten opnemen. Niet alle paragrafen zijn van toepassing op omgevingsdiensten. Onderstaande tabel laat zien welke voor ons van toepassing zijn.

PARAGRAAF	VAN TOEPASSING BIJ FUMO
Lokale heffingen	Nee
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	Ja
Onderhoud kapitaalgoederen	Nee
Financiering	Ja
Bedrijfsvoering	Ja
Verbonden partijen	Nee
Grondbeleid	Nee

Tabel 6: paragrafen BBV

6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf laat zien in welke mate de weerstandscapaciteit toereikend is om eventuele risico's op te vangen.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden om niet-begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, op te kunnen vangen. Hiervoor is de algemene reserve en de post onvoorzien beschikbaar. Als blijkt dat deze capaciteit niet voldoende is om de geïnventariseerde en gekwantificeerde risico's te dekken, zijn we aangewezen op een extra bijdrage van onze deelnemers.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Bepalingen in de Gemeenschappelijke Regeling FUMO

In artikel 29 van de GR FUMO zijn bepalingen opgenomen over de vorming van ons weerstandsvermogen. Zo is bepaald dat een batig rekeningsaldo wordt toegevoegd aan het weerstandsvermogen en dat het weerstandsvermogen ten hoogste tien procent van de jaaromzet bedraagt. Voor zover het batig saldo van enig jaar leidt tot een weerstandsvermogen van meer dan tien procent van de jaaromzet, wordt het meerdere uitgekeerd naar rato van de bijdragen van de deelnemers. Een nadelig rekeningsaldo in enig jaar brengen we ten laste van de deelnemers, naar rato van hun bijdragen voor zover we het niet geheel of gedeeltelijk ten laste van het weerstandsvermogen kunnen brengen.

Nota weerstandsvermogen

Begin 2018 stelden we een Nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement met een geactualiseerde risico-inventarisatie op met daarin de uitgangspunten voor het bepalen van de noodzakelijke omvang van het weerstandsvermogen. In de bestuursconferentie van 25 januari 2018 is ingestemd met het vormen van een weerstandsvermogen door dit in drie jaar tijd op te bouwen. Uit de risico-inventarisatie (bijlage 5) blijkt dat we een weerstandsvermogen nodig hebben van € 1.697.500. Bij het laatste toetsingsmoment (de jaarrekening 2024) is de verwachting - gelet op de ontwikkelingen in 2025 - dat het weerstandsvermogen ontoereikend zal zijn op het volgende toetsingsmoment (jaarrekening 2025). De accountant heeft hier in zijn verslag van de bevindingen voor 2024 ook een opmerking over gemaakt. Naar alle waarschijnlijkheid repareren we dit in de kadernota 2027-2031 met een aanvullende bijdrage van onze deelnemers.

Gevolgen aangescherpte robuustheidscriteria

Doordat de definities van de robuustheidscriteria zijn aangescherpt naar aanleiding van de beoordeling van de eerste voortgangsrapportages, leidt dit tot hogere kosten voor de FUMO. Dit komt omdat er ten aanzien van het opleidingsbudget de personele uren niet meer meegerekend kunnen worden. De robuustheidscriteria worden per 1 januari 2026 wettelijk verplicht gesteld. Deze extra kosten zijn meegenomen in de ontwerpbegroting 2026.

Kengetallen

In de verslaggevingsvoorschriften (het Besluit Begroting en Verantwoording) staat dat we enkele kengetallen moeten opnemen in onze begroting en jaarstukken.

	2026	2027	2028	2029
Netto schuld quote	0%	0%	0%	0%
Netto schuld quote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	0%	0%	0%	0%
Solvabiliteitsratio	14%	14%	14%	14%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%	0%
Ontwikkeling EMU saldo	150	250	175	150

Tabel 7: overzicht kengetallen

De netto schuldquote betreft de omvang van de schulden ten opzichte van de totale baten in de begroting. Het feit dat hier sprake is van een negatieve netto schuldquote geeft aan dat de FUMO per saldo geen schuldpositie heeft. De solvabiliteitsratio geeft het aandeel eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen aan. Het EMU (Europese Monetaire Unie) saldo, ook wel het begrotingssaldo van de rijksoverheid en de decentrale overheden genoemd, is de optelsom van alle inkomsten en uitgaven.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

6.2 Paragraaf financiering

Wij zijn als Gemeenschappelijke Regeling op basis van de Wet FIDO verplicht om in onze begroting en de jaarrekening een paragraaf financiering op te nemen. Hierin staan de ontwikkelingen wat betreft ons kasgeldlimiet, de renterisiconorm, de verwachte af- of toename van geldleningen of uitzettingen en het beleid ten aanzien van treasury.

Wij worden grotendeels gefinancierd door onze deelnemers, die hun bijdragen per kwartaal vooruitbetalen. Voor eventuele investeringen trekken we daarnaast leningen aan. Eind november 2023 is de in 2017 aangetrokken lening gecontinueerd, nadat deze ook in 2020 al is gecontinueerd. De hoofdsom is echter verlaagd van € 3 miljoen naar € 1 miljoen. De lening betreft een zogenaamde roll-over lening met een looptijd van drie jaar (tot eind november 2026). Van het bedrag van € 1 miljoen is gedurende deze looptijd een bedrag van € 200.000 niet-aflosbaar.

De kasgeldlimiet is het bedrag dat we kortlopend mogen financieren voor het doen van investeringen. Volgens de Uitvoeringsregeling van de Wet Fido is dit een percentage van 8.5 procent van de begroting. Dit komt overeen met circa € 1,9 miljoen. Deze ruimte is tot nog toe niet gebruikt.

In de financiële verordening is aangegeven op welke wijze we omgaan met het aantrekken en uitzetten van geldmiddelen. Dit beleid betekent onder andere dat we geldleningen alleen aangaan voor de taken van de FUMO en voor zover er geen andere financieringsbronnen (bijvoorbeeld reserves) aanwezig zijn. Bij het uitzetten van (eventuele) overtollige middelen gelden strikte voorwaarden, waarbij het gebruik van derivaten niet is toegestaan.

Overigens is de mogelijkheid hiertoe al flink beperkt doordat wij als FUMO onder het schatkistbankieren vallen. Dit betekent dat wij verplicht zijn om alle overtollige middelen boven de € 250.000 aan de schatkist af te dragen.

De FUMO rekent geen rente toe aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden.

6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

De paragraaf Bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. Voor een nadere toelichting hierop verwijzen wij naar hoofdstuk 4.2 Organisatorische ontwikkelingen.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

7

De financiële begroting 2026

7.1 Uitgangspunten

Indexering

Voor de financiële begroting volgen wij voor de loon- en prijsindexatie de verwachting van het Centraal Plan Bureau (CPB), overeenkomstig met de Kadernota 2025-2029.

OMSCHRIJVING	INDEX/JAAR
Jaar	2026
Indexering personeelskosten	4%
Periodieken	1% (3% in ca. 30% van de gevallen)
Subtotaal personeelskosten	5%
Index materiële kosten	1,6%
Gewogen gemiddelde	4,68%

Tabel 8: begrote indexeringen

De lasten in de begroting bestaan voor circa negentig procent uit personeelskosten en voor tien procent uit materiële kosten. Het gewogen gemiddelde van de indexering bedraagt op basis hiervan 4.68 procent.

Kostennormering

In de reguliere begroting gaan we uit van het volgende:

- Een productiviteitsnorm van 1.360 uur: een percentage van 72.6 procent van de totale beschikbare uren per fte (1.872). Dit zijn de ‘declarabele’ uren, oftewel de directe uren waarvoor in de begroting dekking is opgenomen.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

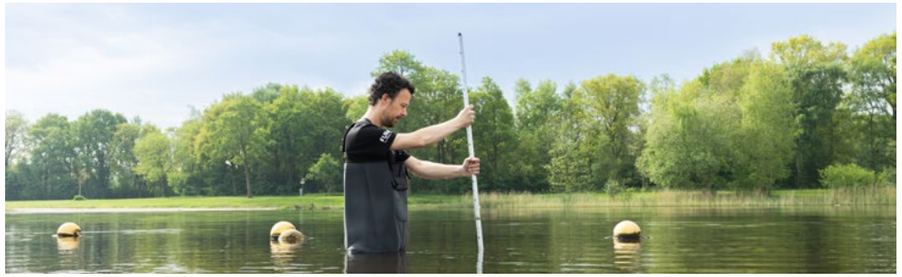
Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

- Een flexibele schil voor het primair proces van vijftien procent. Dit betreft de verhouding externe medewerkers ten opzichte van het totaal aantal medewerkers (op basis van fte). De norm was in 2023 en 2024 tijdelijk hoger (namelijk twintig procent) als gevolg van de krappe arbeidsmarkt. Overeenkomstig het besluit van het algemeen bestuur verlagen we deze vanaf 2025 weer naar vijftien procent.

Wijze van financieren

In de vergadering van het algemeen bestuur op 10 december 2020 is het sturings- en financieringsmodel vastgesteld. De begroting van 2026 is op basis van dit model opgesteld. De belangrijkste uitgangspunten van dit model zijn:

TAAKGEBIED	OMSCHRIJVING FINANCIERINGSWIJZE
Inrichting gebonden basistaken - regulering	• In samenspraak met de deelnemers maken we per product uit de PDC een inschatting van het aantal te verwachten producten. • Het aantal verwachte producten x het kengetal = aantal begrote uren. • In samenspraak met de deelnemers nemen we uren op voor informatieverstrekking, maatwerk en onvoorzien. • Het totaal aantal uren x het integrale uurtarief = deelnemersbijdrage.
Inrichting gebonden basistaken - Toezicht	• Het aantal inrichtingen x kengetal x frequentie = aantal basistaakuren. • In samenspraak met de deelnemers nemen we uren op voor onvoorzien, maatwerk en indien gewenst een hoger ambitieniveau. • Aantal basistaakuren x integrale uurtarief = deelnemersbijdrage voor inrichtinggebonden basistaken.

Overige basistaken	• Voor meldingen sloop/asbest en bodem maken we in samenspraak met de deelnemers per product een inschatting van het aantal te verwachten ingediende meldingen. Het aantal verwachte producten x het kengetal x het integrale uurtarief = deelnemersbijdrage. • Voor het toezicht op sloop/asbest: het aantal meldingen x kengetal x frequentie = aantal toezichtsuren bodem en asbest/sloop. Dit maal het integrale uurtarief = deelnemersbijdrage. • Voor het vrije veld toezicht bodem is 2.100 uur begroot. • Voor handhaving gaan we uit van dezelfde aantallen als in de begroting van 2025, minus 1 fte overeenkomstig gekozen bezuinigingsscenario. • Voor de bodemtaken geldt dat in samenspraak met de deelnemers afspraken zijn gemaakt over de wijze waarop deze in de begroting worden opgenomen. Als gevolg van de Omgevingswet zijn de bodemtaken dusdanig gewijzigd dat de oude systematiek niet meer voldeed. Op basis van de eerste ervaringscijfers met de Omgevingswet, is een systematiek voor 2026 ontwikkeld. Deze systematiek kwam in samenspraak met de deelnemers tot stand. • Voor de taken in het kader van energiebesparing hanteerden we de toezichtfrequentie conform het besluit van het algemeen bestuur (eens per 16 jaar).
BOA-coördinatie	• Conform besluitvorming in het bestuurlijke VTH-overleg is 700 uur opgenomen in voorliggende begroting. • De uren zijn naar rato van de deelnemersbijdrage voor basistaken verdeeld over de deelnemers en opgenomen onder de collectieve taken.
Ketentoezicht	• Voor ketentoezicht zijn 4 fte opgenomen. • De uren zijn naar rato van de verhouding reguliere toezicht uren verdeeld over de deelnemers.
Omgevingswet	• Het budget dat beschikbaar is gesteld voor de implementatie van de Omgevingswet vertalen we naar een bijdrage per deelnemer op basis van de verhouding in de bijdrage van de basistaken.
Collectieve taken	• Voor collectieve taken is 11.280 uur opgenomen. • Deze uren zijn naar rato van de deelnemersbijdrage voor basistaken verdeeld over de deelnemers.
Plustaken	• De omvang en samenstelling van de plustaken kwam in samenspraak met de deelnemers tot stand. • Per plustaak is vervolgens de tariefgroep bepaald. Het aantal uren per type plustaak vermenigvuldigd met het geldende tarief, leidt tot de deelnemersbijdrage voor de plustaken.
Rapportageverplichting werkgebonden personenmobiliteit	• Het aantal inrichtingen x kengetal = aantal basistaakuren. • Het totaal aantal uren x het integrale uurtarief = deelnemersbijdrage.

Tabel 9: gehanteerde berekeningswijzen

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Voor alle taken behalve de BOA-uren geldt dat we deze jaarlijks achteraf middels een nacalculatie afrekenen op basis van de werkelijk bestede uren.

7.2 Overzicht van baten en lasten

Het totaaloverzicht van de baten en lasten is hieronder in vergelijking met 2025 weergegeven.

OMSCHRIJVING (€ X1.000)	2025 BEGROTING	2026 BEGROTING		MUTATIE
Totale baten	**22.183**	**23.424**	**1.241**	**5,6%**
Deelnemersbijdragen	**20.347**	**21.541**	**1.195**	**5,9%**
Gemeenten	14.405	14.382	-23	-0,2%
Provincie	5.895	7.112	1.217	20,7%
Wetterskip	47	47	0	0,0%
Specifieke uitkeringen	**656**	**614**	**-42**	**-6,5%**
Financiële baten	**150**	**150**	**0**	**0,0%**
Overige baten	**1.030**	**1.119**	**89**	**8,7%**
Totale lasten	**22.183**	**23.424**	**1.241**	**5,6%**
Personeelskosten	**18.426**	**19.160**	**734**	**4,0%**
Primair proces	13.299	13.518	219	1,6%
Overhead	4.365	4.813	449	10,3%
DVO's	762	828	66	8,7%
Overige personeelskosten	**1.140**	**1.383**	**243**	**21,4%**
Kapitaallasten	**214**	**240**	**25**	**11,7%**
Bedrijfsvoeringskosten	**1.857**	**2.189**	**332**	**17,9%**
ICT-kosten	593	824	231	39,1%
Huisvestingskosten	720	732	12	1,6%
Overige bedrijfsvoeringskosten	545	633	89	16,3%
Onvoorzien	**104**	**105**	**2**	**1,6%**
Ontwikkelkosten	**367**	**272**	**-94**	**-25,7%**
Implementatie omgevingswet	**75**	**75**	**0**	**0,0%**

Tabel 10: begroting 2026

De totale omvang van de begroting van de FUMO neemt in 2026 toe met € 1,2 mln, 5.6%. Voor de gemeentelijke deelnemers daalt de bijdrage met 0,2%. We voldoen hiermee aan de opgenomen kaders in het amendement dat door het algemeen bestuur is aangenomen op 10 april 2025.

Conform de oproep uit het aangenomen amendement bij de kadernota 2026-2030, voerden we een analyse uit aan de hand van de criteria ‘onvermijdbaar’, ‘onontkoombaar’ en ‘onuitstelbaar’. Op basis van deze analyse is in deze begroting rekening gehouden met de volgende ontwikkelingen:

- Indexeringen
- Opleidingsbudget cf robuustheidscriteria
- Informatievisie
- Inrichting robuuste afdeling bedrijfsvoering
- Ontwikkeling bedrijfskosten
  - Contributie OD-NL
  - Autonomie groei ICT-kosten, waaronder AFAS en Microsoft-licenties.
  - WPG-audit

Baten

Deelnemersbijdrage

De deelnemersbijdrage stijgt ten opzichte van 2025 met € 1,2 mln, 5.9%. We zien een verschil tussen de stijging van de gemeentelijke bijdrage (-0,2%) en de provinciale bijdrage (20,7%).

De stijging van de gemeentelijke bijdrage wordt gedempt door de ingeboekte bezuinigingen, die naar aanleiding van de eerder genoemde brief van de VFG in samenspraak met de deelnemers zijn samengesteld.

De provinciale bijdrage stijgt voornamelijk door inbreng van taken (circa 6.000 uur), maar ook door een stijging van ons uurtarief en het feit dat het aandeel van de provincie in de verdeelsleutel voor collectieve taken stijgt. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door extra uren van de provincie en anderzijds door een daling van de gemeentelijke uren als gevolg van de bezuinigingen.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen

- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's

- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen

- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026

- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

In de bijlage zijn nadere specificaties opgenomen van de bijdrage per deelnemer en de mutatie ten opzichte van 2025.

Specifieke uitkeringen

De Specifieke Uitkering Toezicht en Handhaving Energiebesparingsplicht (SPUK THE) is bedoeld om voor meerdere jaren extra capaciteit voor toezicht en handhaving te realiseren, zodat de organisatie op dit vlak een professionaliseringsslag kan maken. Voor SPUK THE is een meerjarenbegroting opgesteld waarbij we de totale bijdrage van ruim € 2 miljoen besteden in de periode 2022-2026. De begrote uren voor 2026 zijn verwerkt in voorliggende begroting.

Lasten

Personeelskosten

De personeelskosten stijgen met € 0,73 mln, 4,0%. We zien hierbij een verschil in de stijging tussen de personeelskosten in het primaire proces en de overhead.

De personeelskosten in het primaire proces stijgen voornamelijk als gevolg van indexeringen.

De personeelskosten in de overhead stijgen als gevolg van:

- Indexeringen
- Inrichting robuuste afdeling bedrijfsvoering

Overige personeelskosten

De overige personeelskosten bestaan voor een deel uit kosten die meebewegen met de personeelskosten, te weten de opleidingskosten (3 procent van de loonsom) en het budget voor secundaire arbeidsvoorwaarden (1.2 procent).

Kapitaallasten

De kapitaallasten stijgen met € 25.000 als gevolg van investeringen in hardware (voornamelijk laptops).

Bedrijfsvoeringskosten

De bedrijfsvoeringskosten stijgen met € 332.000. (17,9 procent). Dit is vooral een gevolg van stijgende ICT-kosten. Hierin zijn de materiële kosten van de Informatievisie opgenomen (zoals de kosten voor een datawarehouse), maar ook de autonome stijging van ICT-kosten door stijgende licentiekosten.

De overige bedrijfsvoeringskosten bestaan onder meer uit kosten voor het wagenpark, administratiekosten, verzekeringen en abonnementen. Deze kosten stijgen als gevolg van indexeringen, maar ook door:

- Contributieverhoging OD-NL
- WPG-audit

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Onvoorzien

Het budget voor onvoorzien is geïndexeerd en bedraagt voor 2026 € 105.000.

Ontwikkelbudget

Het ontwikkelbudget daalt als gevolg van het vervallen van het eenmalige budget voor het onderzoek naar het efficiënter organiseren van toezicht.

7.3 Collectieve taken

In de begroting 2026 zijn 7.200 uren opgenomen voor de uitvoering van collectieve taken. Dit is gelijk aan 2025.

De nadere uitwerking van de ‘collectieve uren’ is onderdeel van ons jaarprogramma uitvoering VTH-taken.

Integraal uurtarief en gedifferentieerde tarieven

Het integrale uurtarief voor basistaken bedraagt voor 2026 € 124,68. Dit is een stijging ten opzichte van 2025 met 8,7 procent. Deze stijging is het gevolg van indexeringen en van investeringen in onze bedrijfsvoering.

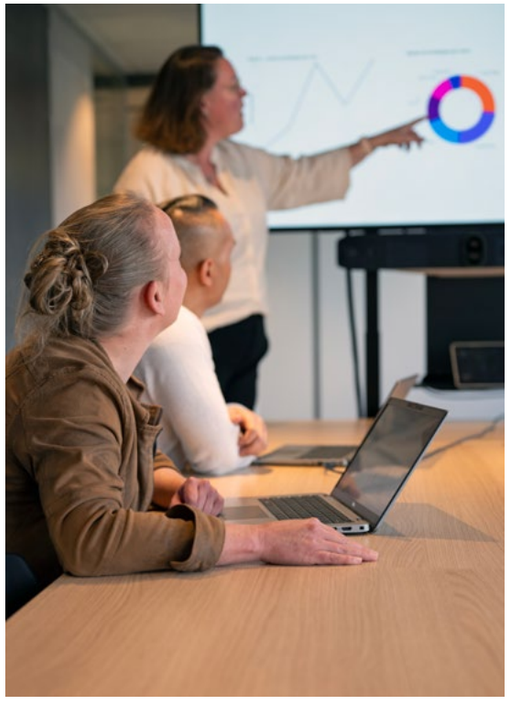
Voor aanvullende taken worden gedifferentieerde tarieven gehanteerd conform het besluit van het algemeen bestuur van 29 juni 2015. Deze tarieven zijn in 2026 als volgt:

OMSCHRIJVING	INDEX/JAAR	TARIEF
Tariefgroep 1	Schaal 6-7	€ 98,50
Tariefgroep 2	Schaal 8-9	€ 111,50
Tariefgroep 3	Schaal 10	€ 128,50
Tariefgroep 4	Schaal 11	€ 142,00

Tabel 11: tariefstelling plustaken

7.4 Investeringen

We verwachten in 2026 voor € 100.000 aan investeringen te doen in ICT-gerelateerde zaken, zoals vervangingsinvesteringen in laptops en telefoons, maar ook investeringen in het netwerk.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

7.5 Financieel meerjarenperspectief

Hieronder is het financieel meerjarenperspectief van de begroting opgenomen.

BEDRAGEN (€ X1.000)	2025 BEGROTING	2026 BEGROTING	2027 BEGROTING	2028 BEGROTING	2029 BEGROTING	2030 BEGROTING
Totale baten	**22.183**	**23.424**	**24.521**	**25.668**	**26.869**	**28.127**
Deelnemersbijdragen	**20.347**	**21.541**	**22.638**	**23.785**	**24.986**	**26.244**
Specifieke uitkeringen	**656**	**614**	**614**	**614**	**614**	**614**
Financiële baten	**150**	**150**	**150**	**150**	**150**	**150**
Overige baten	**1.030**	**1.119**	**1.119**	**1.119**	**1.119**	**1.119**
Totale lasten	**22.183**	**23.424**	**24.521**	**25.668**	**26.869**	**28.127**
Personeelskosten	**18.426**	**19.160**	**19.160**	**19.160**	**19.160**	**19.160**
Primair proces	13.298	13.518	13.518	13.518	13.518	13.518
Overhead	4.365	4.813	4.813	4.813	4.813	4.813
DVO's	762	828	828	828	828	828
Overige personeels-kosten	**1.140**	**1.383**	**1.383**	**1.383**	**1.383**	**1.383**
Kapitaallasten	**214**	**240**	**240**	**240**	**240**	**240**
Bedrijfsvoeringskosten	**1.857**	**2.189**	**2.189**	**2.189**	**2.189**	**2.189**
ICT-kosten	593	824	824	824	824	824
Huisvestingskosten	720	732	732	732	732	732
Overige bedrijfsvoe-ringskosten	545	633	633	633	633	633
Onvoorzien	**104**	**105**	**105**	**105**	**105**	**105**
Ontwikkelkosten	**367**	**272**	**272**	**272**	**272**	**272**
Implementatie omge-vingswet	**75**	**75**	**75**	**75**	**75**	**75**
Indexering	**0**	**0**	**1.096**	**2.244**	**3.445**	**4.703**

Tabel 12: financieel meerjarenperspectief

In het meerjarenperspectief is geen rekening gehouden met ontwikkelingen en/of keuzes die zijn gemaakt in de begroting 2026 met betrekking tot de analyse inzake onvermijdbaarheid, onontkoombaarheid en/of uitstelbaarheid. Conform het amendement dat op 10 april 2025 door het algemeen bestuur is aangenomen, gaan we in aanloop naar de kadernota 2027 met onze deelnemers in gesprek om tot een gedragen en uitgewerkte visie op een robuuste FUMO te komen.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

BEDRAGEN (€ X1.000)	2025 BEGROTING	2026 BEGROTING	2027 BEGROTING	2028 BEGROTING	2029 BEGROTING
Vaste activa					
Financiële vast activa	20	20	20	20	20
Materiele vaste activa	925	775	525	350	200
	945	795	545	370	220
Vlottende activa					
Overige vorderingen en overlopende activa	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100
Liquide middelen	3.510	3.660	3.910	4.085	4.235
	4.610	4.760	5.010	5.185	5.335
Totaal activa	**5.555**	**5.555**	**5.555**	**5.555**	**5.555**
Vaste passiva					
Eigen vermogen	800	800	800	800	800
Voorzieningen	55	55	55	55	55
Lening (langlopende deel)	200	200	200	200	200
	1.055	1.055	1.055	1.055	1.055
Vlottende passiva					
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan eén jaar	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Overlopende passiva	500	500	500	500	500
	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
Totaal passiva	5.555	5.555	5.555	5.555	5.555

Tabel 13: balans

In de geprognosticeerde balans is rekening gehouden met de volgende punten:

- Afschrijvingen conform begroting en investeringen in de periode 2025 – 2029;
- het eigen vermogen blijft ongewijzigd op de omvang die benodigd is conform de risicoanalyse;
- van de lening van € 1 miljoen is € 0,8 miljoen direct aflosbaar en daarmee onder de vlottende passiva verantwoord.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

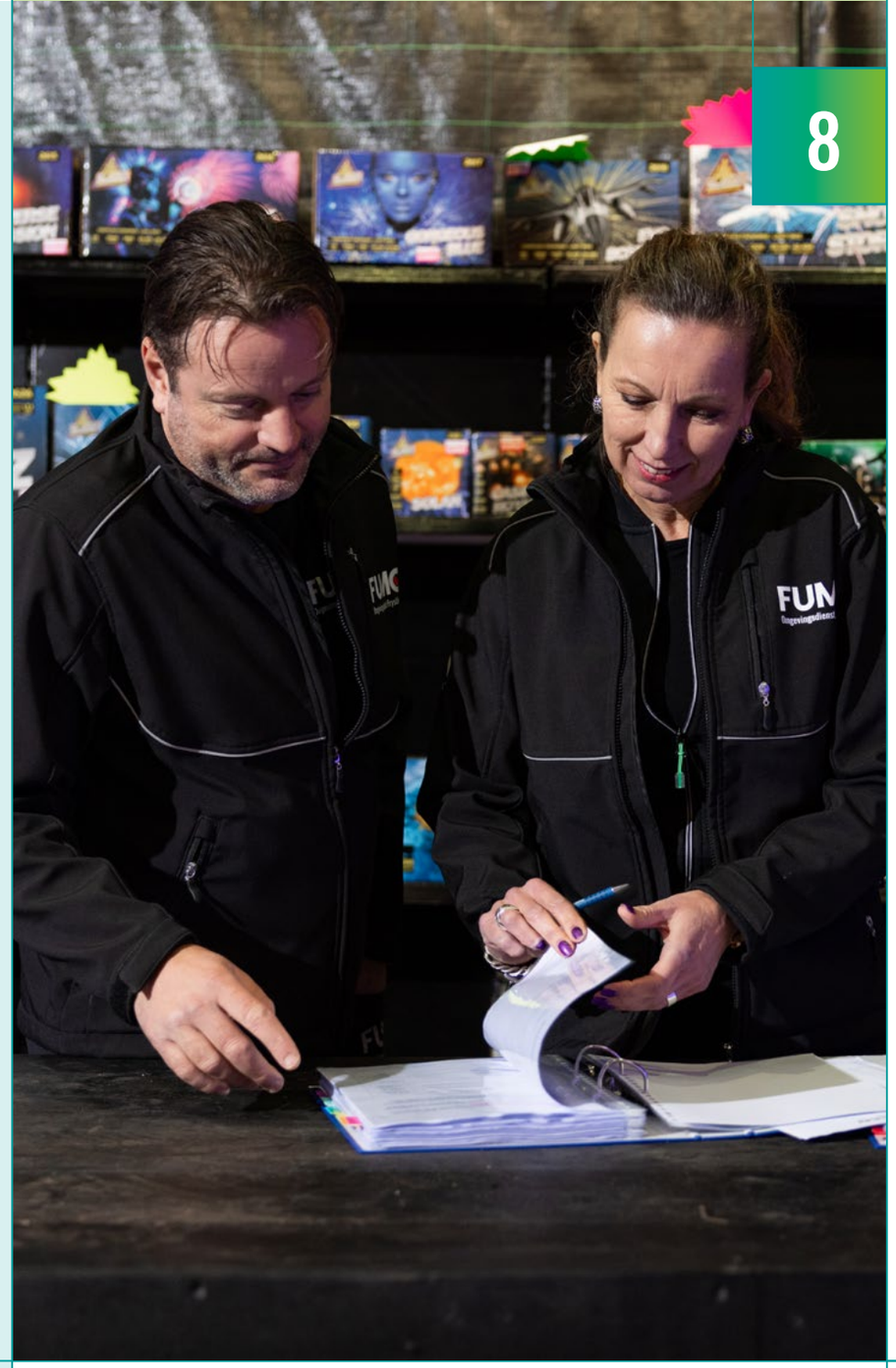
Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

8

Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

In bijlage 1 zijn vier overzichten opgenomen met specificaties van de deelnemersbijdrages.

- In tabel 14 is een totaalspecificatie opgenomen van de deelnemersbijdrage voor 2026.
- In tabel 15 is een specificatie opgenomen van de ontwikkeling van de deelnemersbijdrage 2026 ten opzichte van 2025.
- In tabel 16 is een mutatieoverzicht opgenomen, waarin de verschillen worden verklaard tussen de deelnemersbijdrage in de oorspronkelijke begroting 2025 en de begroting 2026.
- In tabel 17 is het overzicht opgenomen van het aantal basistaakbedrijven per categorie.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen

- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's

- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen

- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026

- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

DEELNEMER	TOTALE BIJDRAGE	BASISTAKEN	PLUSTAKEN	OVERIGE OPBRENGSTEN	COLLECTIEVE OPDRACHTEN INCL KETENTOEZICHT	IMPLEMENTATIE OMGEVINGSWET
Achtkarspelen	632.779	495.828	65.488	-	68.878	2.585
Ameland	128.958	87.485	32.835	-	8.193	444
Dantumadiel	502.440	312.881	151.895	-	36.025	1.639
De Fryske Marren	1.251.754	998.249	126.211	-	122.128	5.166
Harlingen	596.314	382.450	163.823	-	48.047	1.994
Heerenveen	882.000	712.659	85.900	-	79.826	3.614
Leeuwarden	1.551.933	1.218.150	199.443	-	128.146	6.195
Noard-East Fryslân	1.335.654	984.721	210.374	-	135.446	5.113
Ooststellingwerf	791.515	627.170	82.837	-	78.248	3.260
Opsterland	601.309	515.980	20.999	-	61.655	2.675
Schiermonnikoog	50.121	33.981	12.130	-	3.834	176
Smallingerland	846.960	619.134	154.139	-	70.539	3.149
Súdwest-Fryslân	2.317.679	2.018.410	38.036	-	250.750	10.483
Terschelling	207.407	129.540	61.326	-	15.876	665
Tytsjerksteradiel	687.278	508.446	117.304	-	58.878	2.649
Vlieland	89.542	46.409	37.621	-	5.271	241
Waadhoeke	1.274.483	966.647	170.772	-	132.030	5.034
Weststellingwerf	634.186	539.984	23.043	-	68.355	2.804
Subtotaal	**14.382.312**	**11.198.125**	**1.754.175**	**-**	**1.372.126**	**57.887**
Provincie Fryslân	7.112.268	3.067.927	3.736.162	-	291.066	17.113
Wetterskip	46.753	-	46.753	-	-	-
Brikstaken	169.561	-	-	169.561	-	-
Specifieke uitkeringen	613.916	-	-	613.916	-	-
Rente opbrengsten	150.000	-	-	150.000	-	-
Overige opdrachten incidenteel	949.540	-	-	949.540	-	-
Eindtotaal	**23.424.351**	**14.266.052**	**5.537.090**	**1.883.017**	**1.663.191**	**75.000**

Tabel 14: specificatie bijdrage per deelnemer

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen

- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's

- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen

- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026

- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Ontwikkeling deelnemersbijdrage

	a	b		c = b -/- a	
DEELNEMER	TOTALE BIJDRAGE BEGROTING 2025	TOTALE BIJDRAGE BEGROTING 2026		MUTATIE	
Achtkarspelen	617.420	632.779		15.359	2,5%
Ameland	119.757	128.958		9.200	7,7%
Dantumadiel	450.216	502.440		52.225	11,6%
De Fryske Marren	1.303.082	1.251.754		- 51.327	-3,9%
Harlingen	608.136	596.314		- 11.822	-1,9%
Heerenveen	843.759	882.000		38.241	4,5%
Leeuwarden	1.726.454	1.551.933		- 174.521	-10,1%
Noard-East Fryslân	1.399.366	1.335.654		- 63.712	-4,6%
Ooststellingwerf	798.982	791.515		- 7.467	-0,9%
Opsterland	525.892	601.309		75.417	14,3%
Schiermonnikoog	51.886	50.121		- 1.766	-3,4%
Smallingerland	815.881	846.960		31.079	3,8%
Súdwest-Fryslân	2.348.451	2.317.679		- 30.772	-1,3%
Terschelling	208.115	207.407		- 709	-0,3%
Tytsjerksteradiel	591.965	687.278		95.313	16,1%
Vlieland	83.200	89.542		6.342	7,6%
Waadhoeke	1.302.314	1.274.483		- 27.831	-2,1%
Weststellingwerf	610.002	634.186		24.184	4,0%
Subtotaal	14.404.877	14.382.312		- 22.565	-0,2%
Provincie Fryslân	5.894.909	7.112.268		1.217.359	20,7%
Wetterskip	46.753	46.753		-	0,0%
Brikstaken	156.057	169.561		13.504	8,7%
Specifieke uitkeringen	656.407	613.916		- 42.491	-6,5%
Rente opbrengsten	150.000	150.000		-	0,0%
Overige opdrachten incidenteel	873.917	949.540		75.623	8,7%
Eindtotaal	22.182.920	23.424.351		1.241.431	5,6%

Tabel 15: ontwikkeling deelnemersbijdrage

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Mutatie deelnemersbijdrage

DEELNEMER	MUTATIE	BASISTAAK REGULERING INRICHTINGEN	BASISTAAK TOEZICHT INRICHTINGEN	NIET INR GEBONDEN BASISTAKEN	BASISTAKEN ASBEST	BODEM	HANDHAVING	ENERGIETOEZICHT	WERKGEB. PERS. MOB.	PLUSTAKEN	COLLECTIEVE OPDRACHTEN	IMPLEMENTATIE OMGEVINGSWET	OVERIGE OPBRENGSTEN	ABONNEMENT NAZCA
Achtkarspelen	15.359	10.515	3.753	-	1.692	- 8.755	- 5.104	543	1.995	5.391	6.953	- 8	-	- 1.616
Ameland	9.200	3.832	- 1.503	-	1.434	3.158	260	282	249	214	1.673	102	-	- 500
Dantumadiel	52.225	6.592	- 3.274	-	5.748	29.003	- 2.303	282	499	12.731	3.964	79	-	- 1.097
De Fryske Marren	-51.327	- 32.573	- 12.950	-	3.278	- 21.524	- 12.865	1.716	3.491	16.888	6.470	- 258	-	- 3.000
Harlingen	-11.822	12.778	- 42.967	-	4.724	- 1.034	- 3.673	478	748	13.520	4.503	18	-	- 915
Heerenveen	38.241	54.150	- 9.088	-	- 6.393	- 28.957	- 5.116	1.716	10.224	16.799	7.668	171	-	- 2.933
Leeuwarden	-174.521	40.110	- 16.727	-	6.768	- 231.835	- 13.574	3.062	12.717	16.337	8.762	- 141	-	-
Noard-East Fryslân	-63.712	20.513	- 26.605	-	5.372	- 66.512	- 16.465	1.412	3.740	17.505	555	- 593	-	- 2.634
Ooststellingwerf	-7.467	18.261	- 10.492	-	3.046	- 22.243	- 7.205	913	1.496	6.815	3.498	- 80	-	- 1.475
Opsterland	75.417	23.403	- 1.889	-	3.278	42.022	- 2.467	847	1.496	1.744	8.464	246	-	- 1.726
Schiermonnikoog	-1.766	- 4.966	6.390	-	317	- 3.660	- 652	66	-	999	269	- 28	-	- 500
Smallingerland	31.079	5.664	340	-	- 5.547	12.809	- 6.368	1.434	7.979	11.336	6.703	- 24	-	- 3.246
Súdwest-Fryslân	-30.772	7.982	- 41.079	-	7.402	- 8.797	- 21.996	2.780	8.727	3.108	16.463	- 151	-	- 5.212
Terschelling	-709	5.811	- 3.509	-	- 4.392	- 1.974	- 1.923	304	499	5.072	- 40	- 57	-	- 500
Tytsjerksteradiel	95.313	39.023	- 618	-	2.517	6.378	- 3.242	630	1.496	40.817	9.997	172	-	- 1.857
Vlieland	6.342	2.016	- 919	-	148	1.692	- 192	86	-	3.133	854	25	-	- 500
Waadhoeke	-27.831	24.064	- 18.994	-	4.547	- 44.216	- 12.641	1.238	2.743	14.236	4.125	- 261	-	- 2.673
Weststellingwerf	24.184	30.261	2.204	-	2.030	- 12.511	- 6.519	781	1.995	1.910	5.644	- 98	-	- 1.513
Provincie Fryslân	1.217.359	527.089	- 37.401	- 82.572	-	-	-	-	-	788.322	35.933	887	-	- 14.900
Wetterskip	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brikstaken	13.504	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13.504	-
Specifieke uitkeringen	-42.491	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	- 42.491	-
Rente opbrengsten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overige opdrachten incidenteel	75.623	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	75.623	-
Eindtotaal	**1.241.431**	**794.525**	**- 215.330**	**- 82.572**	**35.970**	**- 356.955**	**- 122.045**	**18.569**	**60.094**	**976.875**	**132.460**	**0**	**46.636**	**- 46.797**

Tabel 16: mutatie deelnemersbijdrage

De deelnemersbijdrage voor basistaken regulering, asbest, bodemtaken en plustaken, komt in samenspraak met de deelnemers tot stand.

Mutaties in de bijdrage zijn een gevolg van gewijzigde inbreng van uren en wijziging van het uurtarief. Op basis van ervaringscijfers wordt een inschatting gemaakt van de verwachte ureninzet. Ook wordt de formatie van de FUMO op basis van deze verwachte ureninzet berekend.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen

- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's

- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen

- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026

- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Overzicht aantal inrichtingen (basistaken)

SPECIFICATIE INRICHTINGEN					
Gemeente	Categorie B-	Categorie B	Categorie C	Categorie IPPC	Totaal
Achtkarspelen	319	99	29	16	463
Ameland	36	10	5	-	51
Dantumadiel	229	73	19	2	323
De Fryske Marren	678	234	88	7	1.007
Harlingen	94	77	41	3	215
Heerenveen	406	125	50	6	587
Leeuwarden	459	136	103	5	703
Noard-East Fryslân	521	348	79	12	960
Ooststellingwerf	234	79	50	13	376
Opsterland	281	80	49	5	415
Schiermonnikoog	53	10	2	-	65
Smallingerland	447	140	41	4	632
Súdwest-Fryslân	1.150	690	100	17	1.957
Terschelling	36	18	20	-	74
Tytsjerksteradiel	337	96	34	5	472
Vlieland	11	5	6	-	22
Waadhoeke	461	384	57	12	914
Weststellingwerf	282	90	56	7	435
Totaal	**6.034**	**2.694**	**829**	**114**	**9.671**

Tabel 17: aantal basistaakbedrijven per categorie

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

PRODUCT	VARIANT	AANTAL UREN																			
		Achtkarspelen	Ameland	Dantumadiel	De Fryske Marren	Harlingen	Heerenveen	Leeuwarden	Noard-East Fryslân	Ooststellingwerf	Opsterland	Schiermonnikoog	Smallingerland	Súdwest-Fryslân	Terschelling	Tytsjerksteradiel	Vlieland	Waadhoeke	Weststellingwerf	Totaal	Tariefgroep
Advies activiteit fysieke leefomgeving	Advies Geluid	300	54	80	350	416	450	980	370	400	-	-	450	-	88	335	15	250	-	4.538	3
	Advies Lucht (luchtkwaliteit en luchtemissies)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50	-	-	-	-	-	-	50	4
	Advies Bodem (o.a. bodeminformatie)	-	-	-	-	75	-	-	-	-	-	-	-	-	48	-	20	-	-	143	3
	Advies energiebesparing en duurzaamheid	-	-	10	-	-	-	-	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50	3
	Advies Juridisch	100	-	130	50	125	75	100	570	50	50	-	164	-	82	200	-	200	50	1.946	4
Advies activiteit fysieke leefomgeving	Advies externe veiligheid (i.r.t. Wm / Omgevingswet en RO)	84	12	47	161	76	117	178	189	110	73	8	107	250	27	74	8	50	94	1.664	3
	Beleidsondersteuning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	60	-	100	20	-	180	4
	Nazca	9	3	9	9	9	9	-	27	9	9	3	9	9	3	9	3	18	9	156	3
	Register externe veiligheid	6	1	4	20	5	10	20	15	11	9	1	8	25	2	10	2	20	5	174	3
	Administratieve ondersteuning	-	-	-	-	120	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	-	-	150	1
Reguleringstaken	Reguleringstaken niet basistaak	-	-	244	-	50	-	-	160	-	-	-	50	-	-	-	-	120	-	624	2
	Reguleringstaken bodem (plustaak, waaronder bodemloket)	-	23	18	142	85	-	-	68	68	20	7	44	-	7	-	7	200	18	707	2
Toezicht	Toezicht niet basistaak	-	-	427	-	95	-	-	-	-	-	12	50	-	6	-	45	180	-	815	2
	Toezicht BOA domein II	-	66	264	264	264	-	264	-	-	-	66	264	-	66	264	66	264	-	2.112	3
	Toezicht bodem (plustaak)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Overige	Overig	-	100	27	-	-	-	-	168	-	-	-	-	12	75	-	-	50	-	432	3
	Piket niet basistaak	p.m.	-	-	-	p.m.	-	-	-	-	-	-	p.m.	-	-	p.m.	-	p.m.	-	-	2
Totaal aanvullende taken		**499**	**259**	**1.260**	**996**	**1.320**	**661**	**1.542**	**1.607**	**648**	**161**	**97**	**1.196**	**296**	**464**	**892**	**296**	**1.372**	**176**	**13.741**	

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

DEELNEMER	REGULERING (EXCL ACTUALISATIES)	ACTUALISATIES VERGUNNINGEN	TOEZICHT	ASBEST: REGULERING	ASBEST: TOEZICHT	BODEMTAKEN: REGULERING	BODEMTAKEN: TOEZICHT	VRIJE VELD TOEZICHT BODEM	HANDHAVING	ENERGIE-TOEZICHT	WERKGEB. PERS. MOB.	KETEN-TOEZICHT	NIET INRICHTING GEBONDEN BASISTAKEN	TOTAAL UREN
Achtkarspelen	1.151	266	1.482	106	64	356	189	103	189	55	16	277	-	4.254
Ameland	240	34	115	13	8	110	98	20	32	28	2	18	-	720
Dantumadiel	514	157	721	146	88	397	232	103	120	28	4	114	-	2.624
De Fryske Marren	2.365	560	2.513	206	124	840	593	227	377	173	28	429	-	8.436
Harlingen	868	300	828	67	40	395	297	74	146	48	6	173	-	3.240
Heerenveen	1.757	369	1.492	213	128	671	400	167	264	173	82	255	-	5.971
Leeuwarden	3.124	703	2.013	426	256	1.089	1.043	253	453	308	102	368	-	10.138
Noard-East Fryslân	2.144	573	2.851	338	203	653	431	160	374	142	30	542	-	8.440
Ooststellingwerf	2.104	430	1.405	192	115	213	197	32	238	92	12	280	-	5.311
Opsterland	1.276	328	1.166	206	124	353	305	88	195	85	12	210	-	4.348
Schiermonnikoog	50	7	106	20	12	32	18	10	13	7	-	12	-	285
Smallingerland	1.579	259	1.437	266	160	457	248	122	230	144	64	230	-	5.196
Súdwest-Fryslân	5.080	867	5.035	466	280	1.580	1.396	371	766	280	70	895	-	17.084
Terschelling	300	143	274	47	28	88	59	17	49	31	4	57	-	1.096
Tytsjerksteradiel	1.368	232	1.147	158	95	393	329	87	194	63	12	190	-	4.268
Vlieland	140	34	81	9	6	28	43	5	18	9	-	17	-	389
Waadhoeke	2.283	450	2.724	286	172	701	411	212	368	125	22	523	-	8.276
Weststellingwerf	1.754	403	1.333	128	77	196	93	49	205	79	16	250	-	4.581
Provincie Fryslân	14.000	-	8.090	-	-	-	-	-	-	-	-	600	2.517	25.207
Totaal uren	42.098	6.115	34.997	3.292	1.980	8.630	6.456	2.100	4.231	1.870	482	5.440	2.517	119.864
fte	**31,0**	**4,5**	**25,6**	**2,4**	**1,5**	**6,3**	**4,7**	**1,5**	**3,1**	**1,4**	**0,4**	**4,0**	**1,9**	**88,1**

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen

- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's

- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen

- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026

- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

BEGROTING FUMO BEDRAGEN (X € 1.000)	2026	0,1 BESTUUR	0,4 OVERHEAD, ONDERSTEUNING ORGANISATIE	0,8 OVERIGE BATEN EN LASTEN	7,4 MILIEUBEHEER	8,3 WONEN EN BOUWEN
Lasten:						
Personeelskosten	18.332	74	4.740	-	13.349	170
Inbesteding o.b.v. DVO's	800	-	800	-	-	-
Detachering Wetterskip	28	-	28	-	-	-
Materiele lasten	4.084	-	4.084	-	-	-
Onvoorzien	105	-	-	105	-	-
Onvoorzien	75	-	75	-	-	-
Totaal lasten	**23.424**	**74**	**9.727**	**105**	**13.349**	**170**
Baten:						
Basistaken	14.436	-	-	-	14.266	170
Aanvullende taken	5.537	-	-	-	5.537	-
Overige opbrengsten	3.377	-	-	-	3.377	-
Onvoorzien	75	-	75	-	-	-
Totaal baten	**23.424**	**-**	**75**	**-**	**23.180**	**170**
Saldo	**-**					

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

	OMSCHRIJVING RISICO	BEHEERSMAATREGELEN	BEDRAG	KANS (HOOG /MIDDEL / LAAG)	IMPACT
1.	In de begroting is rekening gehouden met een indexering van 5,2%. Dit is gebaseerd op de Middellange termijn raming van het CPB van maart 2023. Vanaf het najaar van 2021 is de inflatie alleen sterk opgelopen. Hierdoor ontstaat het risico dat de indexering ontoereikend is. Met name CAO-effecten kunnen tot extra kosten leiden. Een stijging van 2% bovenop de indexering van de loonkosten, betekent een extra kostenpost van ongeveer € 300.000.	• Geen beheersmaatregelen mogelijk	€ 300.000	M	€ 150.000
2.	In de begroting 2025 is rekening gehouden met een renteopbrengst van € 150.000. Dit is het gevolg van de sterk gestegen rente in de afgelopen jaren. Het risico bestaat dat de rente weer gaat dalen en dat de begrote opbrengst niet gerealiseerd gaat worden. Het maximale risico wordt geschat op € 75.000, uitgaande van de halvering van de huidige rente.	• Geen beheersmaatregelen mogelijk	€ 75.000	M	€ 37.500
3.	De productiviteitsnorm bedraagt vanaf 2022 1.360 uur per fte. In 2024 is de norm niet gehaald en het risico bestaat dat we deze norm ook in toekomstige jaren niet gaan halen. Uitgaande van een realisatie van 1.280 uur en een formatie van 150 fte, schatten we het maximale risico in op € 1.400.000.	• Sturing op het behalen van de productiviteitsnorm. Hierbij kan gekeken worden naar de wijze van tijdsregistratie. • Met de deelnemers en het bestuur in gesprek gaan over de haalbaarheid van de productiviteitsnorm en deze eventueel bijstellen.	€ 1.400.000	H	€ 1.120.000
4.	Het ICT-landschap, waaronder het zaaksysteem LEEF, moet worden aangepast aan de veranderende wet- en regelgeving. Daarnaast vereist de aansluiting op het digitale stelsel een organisatie die geheel digitaal kwalitatieve, hoogstaande informatie verzamelt en opmaakt. Dit betekent dat (interne) processen en systemen opnieuw ingericht moeten worden. Ook moeten er aanpassingen komen om nieuwe data, noodzakelijk als gevolg van de Omgevingswet, te kunnen registreren. Omvang van het risico is moeilijk te bepalen. Schatting risico is € 300.000	• Werken met een gedegen projectplanning, waarin prioriteiten worden gesteld op basis van beschikbare uren/budget. • Goed verwachtingsmanagement richting de deelnemers.	€ 300.000	H	€ 240.000
5.	De Omgevingswet vraagt om een nieuwe manier van (samen)werken. Aandachtspunt hierbij is de aansluiting tussen het huidige personeelsbestand en de transitie naar het werken onder de Omgevingswet, inhoudelijk en/of op houding en gedrag. Het risico bestaat dat er sprake is van suboptimaal werken door deze verandering. Dit risico wordt ingeschat op € 300.000.	• Uitvoeren van strategische personeelsplanning • Heroriëntatie van de inzet van het personeel	€ 400.000	M	€ 150.000
Totaal			**€ 2.375.000**		**€ 1.697.500**

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Bijlage 6: Collectieve taken

Omgevingsdiensten zoals de FUMO zijn opgericht met als doel een effectieve, efficiënte en kwalitatief hoogwaardige uitvoering van de VTH-taken binnen het omgevingsrecht te bewerkstelligen en daarbij samen te werken met partners. Voor verschillende taken geldt dat deze taken aangemerkt kunnen worden als collectieve taak. De belangrijkste kenmerken van collectieve taken zijn dat alle deelnemers opdrachtgever zijn en in een bepaalde mate belang hebben bij de uitvoering van deze taken. Voor een aantal van deze collectieve taken geldt dat deze naar aard en karakter Fryslânbreed uitgevoerd moeten worden. Deze (structurele) taken hebben meerwaarde voor heel Fryslân. De inspanningen die met de uitvoering van deze taken zijn gemoeid zijn daardoor niet of nauwelijks toe te wijzen aan individuele deelnemers. Voorbeelden van deze collectieve taken zijn:

- milieualarmnummer (24/7 bereikbaar);
- kennisuitwisseling en kennisoverdracht;
- voorbereidingen naar informatie gestuurd (risicogestuurd) toezicht, handhaving en vergunningverlening.

PRODUCTIE EN FINANCIËN		2025	2026
Productie	Diensten (in uren) - Ketentoezicht - Boa-coördinatie (plus) - Collectieve uren	 5.440 700 7.200	 5.440 700 7.200
Financiële realisatie			Zijn opgenomen in de programma's vergunningen, toezicht en handhaving en Specialistisch advies

De nadere uitwerking van de diensten ‘ketentoezicht’ en ‘collectieve uren’ is onderdeel van het jaarprogramma uitvoering VTH-taken van de FUMO. In deze begroting zijn de collectieve diensten bij elkaar samengevoegd.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Op 10 april heeft het AB de kadernota 2026-2030, na amendering, voor kennisgeving aangenomen. Deze stukken zijn vervolgens via de AB-leden doorgeleid aan de raadsleden, statenleden en AB-leden van het Wetterskip. Vervolgens is de FUMO aan de slag gegaan met het omwerken van de kadernota naar een ontwerpbegroting voor 2026. Daarbij was het kader dat in het amendement meegegeven is leidend. Aanleiding voor het amendement waren de uitzettingen in de kadernota ondanks dat er samen met de deelnemers ook was gezocht naar bezuinigingen van de gemeentelijke bijdrage aan de FUMO. Wij hebben oog voor de financiële problemen bij gemeenten, maar zien ook dat de FUMO zich zal moeten blijven ontwikkelen.

Naast kennisnemen van de kadernota roept het amendement het DB op een ontwerp begroting op te stellen die beleidsarm is en voldoet aan de uitgangspunten: onvermijdbaar, onontkoombaar en/of onuitstelbaar. Daarbij moet dit samenhang gebeuren scenario's voor bezuiniging van de gemeentelijke bijdrage die opgesteld zijn door een werkgroep van deelnemers (ambtelijk en bestuurlijk) van de FUMO. Deze rapportage is gepresenteerd tijdens het AB van 10 april. Ook zag het amendement er op toe dat de omvang van de begroting 2026 niet groter mag zijn dan die van 2025 vermeerderd met (wettelijke) indexaties. Tijdens de AB vergadering is hierover gesproken en gezien de voorgeschiedenis: de brief van de VFG en de rapportage naar bezuinigingen voor de gemeentelijke bijdrage heeft het DB voor de kaders in het amendement gekeken naar de effecten op de gemeentelijke bijdrage. Daarbij worden nieuw ingebrachte taken buiten beschouwing gelaten.

Dit heeft geleidt tot een concept ontwerpbegroting die binnen de financiële kaders van het amendement valt en ook nog voor een groot deel de noodzakelijke ontwikkelingen zoals beschreven in de kadernota mogelijk maken. Daarmee is er rekening gehouden met de financiële positie van gemeenten en de doorontwikkeling naar een robuuste omgevingsdienst.

Op 7 mei konden AB-leden, met ambtelijke ondersteuning, meepraten over de financiële en inhoudelijke uitwerking naar de ontwerpbegroting. De aanwezige deelnemers spraken daar uit dat de financiële uitwerking past binnen de kaders van het amendement. Wel was er nog de behoefte om de financiële uitzettingen beter te beargumenteren om raadsleden, statenleden en AB-leden van het Wetterskip te overtuigen van het belang van de ontwikkelingen bij de FUMO.

U vindt hieronder een toelichting op alle uitzettingen.

Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

Hieronder worden de 10 ontwikkelingen nader toegelicht ter onderbouwing van de punten onvermijdelijk, onontkoombaar en onuitstelbaar. Deze onderbouwing beschrijft de noodzaak en/of urgentie van de genoemde punten.

1. I-visie (€ 300.000 Structureel Nadeel)

Een goed functionerende informatievoorziening is essentieel voor het kunnen delen van informatie en kennis. Wanneer dit niet op orde is kan de gewenste versterking van het VTH-stelsel niet waargemaakt worden. Pijler 3 van het IBP VTH richt zich specifiek op het verbeteren van de informatievoorziening. Doelen hierbij zijn onder andere het oplossen van knelpunten en het doorvoeren van noodzakelijke veranderingen. Ook is Inspectieview het verplichte systeem voor het delen van informatie in de gehele VTH-keten.

Volgens IBP VTH Pijler 3 is er een grote achterstand op het gebied van data en informatievoorziening. De Informatievisie is gebaseerd op de uitgangspunten van IBP VTH Pijler 3 en is vastgesteld door het algemeen bestuur, waarbij besloten is dat de structurele effecten hiervan moeten worden meegenomen in de kadernota en begroting.

Analyse: Deze kosten zijn essentieel voor het functioneren en versterken van het VTH-stelsel, zijn een gevolg van een vastgesteld beleidsstuk (Informatievisie)

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

dat voortkomt uit een verplichtend kader (IBP VTH, Omgevingswet) en een geconstateerde grote achterstand. Het opnemen van deze kosten is noodzakelijk om aan de eisen te voldoen en het systeem te laten functioneren.

2. Contributie OD-NL (€ 70.000 Structureel Nadeel)

De FUMO betaalt contributie aan Omgevingsdienst Nederland (ODNL) voor de diensten die zij levert. De contributie gaat stijgen door diverse ontwikkelingen waar ODNL mee te maken heeft. Na afronding van het IBP VTH liggen veel vervolgtaken bij de ODNL om de uitkomsten te implementeren. Vanuit het IBP VTH is aangegeven dat de ODNL zich moet ontwikkelen tot een robuust kennisinstituut. Er is ook een grote achterstand op het gebied van data en informatievoorziening waar ODNL aan wil bijdragen. De stijging wordt verklaard door de uitbreiding van diensten zoals een kennisinfrastructuur (KIS) en de ODNL-Academie, waar alle omgevingsdiensten als lid aan deelnemen en van profiteren (o.a. schaalvoordeel). De hogere bijdrage van €70.000 voor de FUMO is een gevolg van de totale contributiestijging voor alle deelnemers .

De stijging van de contributie wordt gepresenteerd als een extern bepaalde kostenverhoging vanuit de koepelorganisatie ODNL, gedreven door de implementatie van de uitkomsten van het IBP VTH en de noodzaak voor ODNL om zich te ontwikkelen tot een robuust kennisinstituut. Aangezien FUMO lid is en profiteert van de diensten, is het betalen van de contributie (inclusief de stijging) impliciet noodzakelijk voor de voortzetting van deze koepeltaken.

3. Functioneel beheerder

Door de toename van nieuwe applicaties en werkzaamheden als gevolg van Omgevingswet, IBP-VTH en professionalisering, neemt de belasting op ondersteunende taken toe. Bestaande medewerkers ICT kunnen hierdoor hun reguliere werkzaamheden steeds moeilijker uitvoeren. Professionalisering en uitbreiding van functioneel beheer is noodzakelijk om de kwaliteit en continuïteit van deze ondersteunende processen te garanderen. Het garanderen van kwaliteit en continuïteit is essentieel en dus onuitstelbaar.

4. Rapportageverplichting werkgebonden personenmobiliteit (€ 35.000 Structureel Nadeel)

De rapportageverplichting werkgebonden personenmobiliteit verplicht werkgevers met 100 of meer werknemers jaarlijks gegevens te verstrekken. Deze verplichting is per 1 juli 2024 ingegaan. De FUMO moet niet alleen zelf registreren, maar ook bedrijven/organisaties in haar werkgebied hierop controleren vanaf 2025. FUMO is wettelijk verplicht taken uit te voeren met betrekking tot deze rapportageverplichting.

Analyse: Deze kosten zijn direct gerelateerd aan een nieuwe wettelijke verplichting die is ingegaan per 1 juli 2024 en een controleverplichting voor de FUMO met zich meebrengt vanaf 2025. Het uitvoeren van deze taken en de bijbehorende kosten zijn daarom onontkoombaar omdat ze voortvloeien uit wetgeving.

5. Autonome groei ICT-kosten (€ 90.000 Structureel Nadeel)

De FUMO lift mee op bestaande contracten van de provincie Fryslân voor een groot deel van haar ICT-dienstverlening. Een deel van deze contracten wordt opnieuw aanbesteed, wat leidt tot een stijging van de kosten. De stijging van de ICT-kosten in het meerjarenperspectief is mede het gevolg van autonome groei.

Analyse: Deze kostenstijging is een gevolg van externe factoren (nieuwe aanbestedingen door de provincie waarvan FUMO gebruik maakt) en autonome groei (impliciet de toenemende behoefte aan/complexiteit van ICT). Het is een aanpassing van de begroting om de werkelijke, gestegen kosten voor bestaande, noodzakelijke ICT-diensten te dekken. Hoewel niet gedreven door een nieuw strategisch initiatief van de FUMO zelf, zijn de kosten onvermijdbaar om de lopende ICT-ondersteuning te handhaven.

Inhoudsopgave

1 In één oogopslag

Managementsamenvatting

2 De bestuurlijke behandeling

3 Inzet op besparing

4 Actuele ontwikkelingen
- 4.1 Beleidsmatige ontwikkelingen
- 4.2 Organisatorische ontwikkelingen
- 4.3 Ontwikkelingen Informatisering en Automatisering

5 Programma's
- 5.1 Overzicht baten en lasten
- 5.2 Programma Milieu
- 5.3 Programma Bedrijfsvoering

6 Paragrafen
- 6.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 6.2 Paragraaf financiering
- 6.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

7 De financiële begroting 2026
- 7.1 Uitgangspunten
- 7.2 Overzicht van baten en lasten
- 7.3 Collectieve taken
- 7.4 Investeringen
- 7.5 Financieel meerjarenperspectief
- 7.6 Geprognosticeerde balans en toelichting

8 Bijlagen

Bijdragen per deelnemer

Bijlage 1: Specificatie bijdrage per deelnemer

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

Bijlage 5: Risicoanalyse 2026

Bijlage 6: Collectieve taken

Bijlage 7: Toetsing onvermijdbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar

6. DVO Leeuwarden - kosten AFAS (€ 50.000 Structureel Nadeel)

De FUMO heeft haar salarisadministratie uitbesteed aan gemeente Leeuwarden. De kosten van het nieuwe systeem AFAS zijn hoger dan die van het vorige, mede door hogere eisen aan authenticatie. In deze kadernota wordt de begroting in lijn gebracht met de werkelijke kosten.

Analyse: Dit punt vertegenwoordigt een noodzakelijke budgetaanpassing om de werkelijke, gestegen kosten voor een uitbestede, maar essentiële bedrijfsvoeringsactiviteit (salarisadministratie) te dekken. De stijging wordt mede verklaard door externe eisen aan het systeem.

7. WPG Audit (€ 10.000 Structureel Nadeel)

Omdat de FUMO BOA's in dienst heeft, valt zij onder de Wet politiegegevens (Wpg). De FUMO is verplicht om elk jaar een interne privacy-audit te doen. De financiële consequenties hiervan zijn verwerkt.

Analyse: Dit is een direct gevolg van een wettelijke verplichting. Het uitvoeren van de jaarlijkse privacy-audit en de bijbehorende kosten zijn derhalve onontkoombaar om aan de Wet politiegegevens te voldoen.

8. PMO/ MTO (€ 25.000 Structureel Nadeel)

De FUMO maakt periodiek gebruik van Preventief Medisch Onderzoek (PMO) en Medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) vanuit goed werkgeverschap en het voorkomen van uitval van medewerkers. Voorheen gedekt uit onvoorzien, maar omdat beide onderzoeken structureel plaatsvinden, moet hiervoor een budget opgenomen worden.

Analyse: Deze kosten worden gepresenteerd als noodzakelijk vanuit het principe van goed werkgeverschap en om een cruciaal operationeel risico (uitval van medewerkers) te minimaliseren. Omdat het om structureel terugkerende activiteiten gaat die eerder ad-hoc werden gefinancierd, is het opnemen van een structureel budget noodzakelijk voor een correcte begroting en borging van deze activiteiten.